

Списание за екология и горско стопанство ♦ 3 лв.

ГОРА

1/2016

STIHL®

www.stihl.bg

9 770861 757009

www.gorabg-magazine.info

АНДРЕАС ШТИЛ ЕООД
желае на всички свои настоящи
и бъдещи клиенти и партньори
здраве, щастие и ползотворно сътрудничество
и през Новата 2016 година!

Честита!

Нова година е. Отново си пожелаваме късмет. Може би защото не всеки е останал достатъчно удовлетворен от „стария“ си късмет или пък защото е останал толкова доволен, че му се иска още красиви неща да се случват.

Отминалата година ще остане в най-новата ни горска история като успешна, особено като финансов резултат на държавните горски предприятия. Бе отчетен значителен напредък в опазването на горското богатство от посегателства и пожари. Безспорен успех е постигнат в строителството и основния ремонт на горските пътища - над три пъти повече километри от предходната година. Продължи увеличаването на сертифицираните горски територии, както и залесяването, подпомагането на естественото възобновяване, отгледните сечи без материален добив. Това са показатели за укрепване на горския сектор. Испитания обаче като съхненето на иглолистните култури - предстоят. Нека си пожелаем да ги посрещнем като професионалисти - спокойно. И да ги превърнем в опит, който ни изпълва с удовлетворение от постигнатото.

Редакционен съвет:

Председател:

д-р инж. ЦЕНКО ЦЕНОВ

Членове:

инж. ДИМИТЪР БЪРДАРОВ

инж. ВАЛЕНТИН ЧАМБОВ

проф. д-р ИВАН ПАЛИГОРОВ

д-р инж. ГЕОРГИ ГОГУШЕВ

доц. д-р ГЕОРГИ КОСТОВ

доц. д-р ЗДРАВКО СТАЛЕВ

Главен редактор:

инж. БОРИС ГОСПОДИНОВ

boris@iag.bg

bbgospod@yahoo.com

Редактори:

СВЕТЛАНА БЪНЗАРОВА

banzarova@abv.bg

(водител на броя)

ЮЛИЯ СЪБЧЕВА

yulia_sabcheva@abv.bg

Литературен сътрудник:

МИНА ОГНЯНОВА

minaognanova175@gmail.com

Технически редактор:

инж. ВАНЯ КИСЬОВА-ИЛИЕВА

vaniakisiova@abv.bg

Дизайн и предпечат:

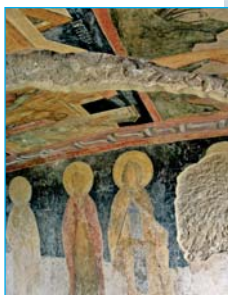
ТЕМЕНУЖКА МАРКОВА

nushkamarkova@abv.bg

Фоторепортер:

ЙОРДАН ДАМЯНОВ

jordan.damianov@abv.bg

Адрес на редакцията:

София 1303, ул. „Антим I“ №17,

тел.: 02 988 86 42;

тел./факс: 02 988 04 15.

<http://www.gorabg-magazine.info>

E-mail: gora@iag.bg

BIC TTBBBG22

IBAN BG39 TTBB 9400 3121 0404 50

СЖ „Експресбанк“ АД, клон София.

Печатни коли 4. Формат 1/8 от 60/90.

Броят е погнупан за печат на

08.01.2016 г. Индекс 20346.

Годишен абонамент - 30.00 лева.

Отделен брой - 3.00 лева.

Отпечатано - „Фатум“ ООД

Подробна информация за дейността на Изпълнителната агенция по горите може да намерите на Интернет адрес www.iag.bg

В броя

2Интервю: Доц. д-р Георги Костов - заместник-министър на земеделието и храните: Адаптивното управление на природните ресурси няма алтернатива

5Представяме дирекция „Гори и лесовъдски дейности“ в ИАГ: Високият професионализъм гарантира по-добри резултати в горите

10Информация: Отчетени бяха годишните резултати от работата на МЗХ

12Справочник на Изпълнителната агенция по горите

14Структури към Изпълнителната агенция по горите. Държавни горски предприятия - пощенски кодове, названия, ръководители и телефони

17Информация: С благотворителна кампания МЗХ подпомогна деца аутисти

18Делнични срещи: Неподозирана красота

22Лесовъдство: Механична устойчивост на млади букови насаждения във фазата на интензивното самоизреждане

24Юбилей: Проф. д.с.н. Иван Раев на 80 години

26Гост на редакцията: Надка Кротева: На благословено място сме

IIIОбичам България: Зимен ден в планината

На корицата
Снимка Йордан ДАМЯНОВ

CONTENTS

2 Interview: Assoc. Prof. Georgi Kostov - Deputy Minister of Agriculture and Food: Adaptive management of natural resources there is no alternative

5 Gora presents: Forests and Forestry Activities Directorate in Executive Forest Agency: The professionalism ensure better results in forests

10 Information: Ministry of Agriculture and Food Annual report

12 Directory of Executive Forest Agency

14 Structures of Executive Forest Agency. State Forest Enterprises - post codes, managers and phone numbers

17 Information: Charity campaign of MAF helped autistic children

18 Weekday meetings: Unexpected beauty

22 Forestry: Mechanic resistance of young beech trees in the phase of intensive self-thinning

24 Anniversary: Prof. Dr. Sc. Ivan Raev turned 80 years

26 Editorial's Office guest: Nadka Kroteva: We live in a blessed place

III I love Bulgaria: A winter day in the mountain

Доц. д-р Георги КОСТОВ - заместник-министър на земеделието и храните, пред сп. „Гора“

Адаптивното управление на природните ресурси няма алтернатива

- Доц. Костов, отмина една динамична година за горския сектор. Да направим кратка равностойка за постигнатото?

- 2015-а бе година, в която дългоочакваните реформи се подготвят, влизат в действие и имат продължение през следващите години. Оценявам изминалата година като успешна, особено по отношение на нормативните дейности в горите. Бяха приети промените в Закона за горите, които са изключително полезни за опазването на горите и отговарят на общественото желание в тази насока. Извършени са промени в две фундаментални наредби, разработена и приета е Наредбата за инвентаризация и планиране в горските територии. С това нашата нормативна база бе приравнена към европейската, и то най-добрата. От друга страна, бяха извършени конкретни действия в посока опазване на горите, като сред тях много важна е системата за електронните превозни билети. За това се говори от години, но трябваше политическа воля, за да се стигне до практическото решение. Действието на тези промени не може да се види веднага, защото винаги е нужно време за сработване. Но през 2016 г. няма да има окончателни фази на сечта на големи площи. Контролът върху професионалната дейност на всички лесовъдци - държавни, частни и общински, се увеличава. Те лесно могат да изгубят лиценз (регистрация), ако не вършат отговорно работата си. И обратното - това ще даде шанс на онези колеги, които работят енергично, професионално и много, да имат повече работа и съответно доходи.

- Миналата година говорихме за човешкия фактор в горите и за необходимостта колегията да бъде единна. На основата на какво може да се обедини тя?

- Очевидно е, че единството на колегията не може да се разглежда механично. Колегията трябва да е обединена на основа на уважение към добрите професионални практики, работоспособността, отговорността. И на основата на нещо изключително важно - на постоянното обновяване на знанията, на стремежа за адаптация при оперативното решаване на проблемите. Това е една от задачите, които поставяме през 2016 г. - обновяване и подобряване на знанията в колегията. По различен начин - с централизирано подготвени теми, обекти и материали за различен тип съвещания или курсове, но и по пътя на самообразованието, което не е трудно във века на електронните технологии. Колегията трябва да е готова за високи изисквания на обществото към нея. През м.г. широката общественост категорично демонстрира нетърпимост към това, което тя нарича „горска мафия“. Не смятам, че има такава. Но не можем да пренебрегнем факта, че все още

имаме проблеми с професионалното отношение на горски служители към задълженията им. За да могат да стават нещата законово и да няма обвинения към нашата система, тези служители не трябва да седят по кабинетите, у дома и къде ли още не, а да бъдат възможно ежедневно в гората и най-вече на обектите, където се работи. Годишно у нас се води работа в хиляди сечища. Те трябва да се контролират постоянно от хората, издали позволителните, и от онези, които експедират дървения материал. Всеки един от тях трябва да е там, където се извършват дейности в горите. Лесничесите от ДГС трябва да бъдат на място, в гората, всеки ден, а началник-участъците - поне два-три пъти в седмицата. Същото се отнася и за лесовъдците, работещи в недържавните гори. Това, че през 2015 г. имаме констатирани груби нарушения в редовни сечища или около тях, значи, че това послание не е достигнало до мнозина. Негативните явления в горите са по-скоро изключение, но слагат „лъжицата с камран в меда“ и поставят под съмнение обществения авторитет на професията.

- Да, това е често „оплакване“ на колегите, че авторитетът на професията пред обществото е изгубен.

- За голяма част от професионалистите това е твърде обидно. Ние всички трябва да възстановим изгубеното доверие с много труд и с верни послания. Общественият авторитет на колегията засяга не само отделна личност или стопанство. Той засяга много по-голяма верига хора - от образованието до професионалната дейност на работещите в горския отрасъл в ши-

рок смисъл. И пак ще се върна на „лъжицата с катрана“. Ако сред нас е възможно да съществуват такива субекти, които са „на допълнителна заплата“ към определен частни структури, това обрича на лош имидж цялата колегия, всички ни. Ето защо гържи да не се скриват порочните практики, да няма „колегиално“ прикриване и премълчаване, защото това е пагубно за професията. За лошо свършена работа не може и няма да има компромиси. За съжаление добре свършената работа често остава незабелязана. За това също трябва да работим всички, като показваме, че лесовъдите са компетентни еколози и природозащитници, осъществяващи устойчив баланс в отношенията между обществото и гората (последното е определение за функция на гората). С други думи горските сме онези, които поддържаме във времето всички функции на горите. Правим го успешно!

- Можем ли да бъдем доволни от създадената система за контрол в горските територии и какво ново ще се предприеме в това отношение?

- Ако съпоставим контролната дейност в горите с предишни периоди, трябва да кажем, че сме с крачка напред. Ако обаче гледаме как трябва да стоят нещата в тази област, не би трябвало да сме доволни. Затова си поставяме все по-високи цели. Първо, трябва да изчезне онова, което наричаме професионална кражба на ресурс - неотчитане на качеството и на сортиментите на дървесината, скриване на количествата и през различните механизми. Системата за електронните превозни билети и ГИС работят вече от ноември м.г. и сега трябва да видим резултата от контрола върху изтичането на този ресурс. Втората ни важна цел е подобряване на ефективността на дърводобивния процес. С въвеждането на допълнителните изисквания към дърводобивния бранш в областта на контрола на тяхната дейност, ние даваме шанс на онзи бизнес, който ще работи изцяло „на светло“.

- Какви идеи имате за реализирането на тези намерения през 2016 година?

- Отчитаме като цяло положителни резултати от дългосрочните договори, сключени с дърводобивни фирми през 2014 г., но отчитаме и някои слаби страни, като например това, че дърводобивният бизнес не реагира достатъчно бързо да инвестира в новите технологии и техника. Затова имаме няколко сериозни намерения, които ще реализираме през тази година. Ще подкрепим онези фирми от дърводобивния бранш, които се ангажират да работят дългосрочно в горите. Това може да стане чрез преотдаване на закупената от държавните горски предприятия дърводобивна техника. Фирмите, изявили желание за подновяване на техниката, ще плащат лизинговите вноски на предприятието, а то съответно - на лизингова фирма. През тази година това ще бъде пилотен проект за системата. Важното е, че ние се стремим да не изместваме частния бизнес, а да го подпомагаме. Друга възможност за дърводобивния бранш ще бъде стартирането на някои от горските мерки от Програмата за развитие на селските райони. През първата половина на 2016 г. те ще бъдат разписани и се надявам на активност, за да можем да защитим повече позиции на бизнеса, който извършва дейности в горите. Знаете, че в други държави фермерството, т.е. селскостопанските дейности, са тясно преплетени с горскостопанските дейности. У нас те са разделени поради характера на собствеността и ще е по-трудно, но все пак възможно, предприемачите да се възползват от схемите на Програмата за разви-

тие на селските райони. Следващият важен ход за укрепване на сектора „Дърводобив“ е разширяване на възможността ДГС и ДАС да извършват част от стопанските дейности самостоятелно. Най-вероятно няма да можем да достигнем разрешените от закона 25 %, но във всички структури на държавните предприятия искаме да създадем поне по една собствена бригада, която да извършва дейности в т.нар. чувствителни места. Например при част от дейностите в природните паркове, при някои „некомерсиални“ отгледни мероприятия, а също в свързаните със социалните функции на сектора дейности като снабдяване на населението с дърва, при възникване на мащабни природни нарушения в горите (а това ще се случва все по-често поради климатичните промени), за разчистване на пътища и друга инфраструктура, в разсадниковото производство и залесяванията. ДГП за това са държавни предприятия, а не обикновени търговски дружества - за да извършват и обществено важни дейности, дори да не са печеливши. Според локалните условия численият състав на наетите работници ще бъде различен. Не е маловажно, че тези работни групи ще бъдат изцяло в „светлия“ сектор на производството.

- Сред приоритетите на МЗХ и според Стратегията за развитие на горския сектор бе и намерението за закупуване на недържавни гори. Остава ли тази идея в сила за 2016 година?

- През настоящата година държавните горски предприятия ще трябва да отделят средства за закупуване на недържавни гори, най-вече в места, които са обществено значими - територии със защитни функции и в защитени територии, както и там, където трябва да изградим важна инфраструктура.

- Радващ факт за 2015 г. е, че са построени близо 200 км горски пътища. Тенденцията ще продължи ли и през тази година?

- Най-много са построените пътища в ЮИДП - Сливен, където строителството е свързано и с опазване на границата на България. Т.е. тези пътища изпълняват две важни задачи - опазване на територията на гората и опазване на територията на страната. Дейността по строителството на горската пътна инфраструктура със средствата от фонд „Инвестиции в горите“ ще продължи навсякъде и през 2016 година. През м.г. разрешените разходи за закупуване на специализирана пътноподдържаща и строителна техника са над 8 млн. лв., които ще продължаваме да усвояваме и през тази година. Идеята е във всяко ДГС и ДАС да има по една машина за поддръжка на горските пътища. Най-много такава техника понастоящем е разрешена в системата на ЮИДП - Смолян, но се работи активно и в ЮЗДП - Благоевград. Подновяването на този парк също ще подпомогне дърводобива.

- Успех е и увеличеното залесяване.

- След много години изоставане през 2015 г. успяхме да реализираме най-големият обем залесяване от създаването на държавните горски предприятия - над 16 000 декара. В поделенията на държавните предприятия бяха открити допълнителни площи, които подлежат на залесяване, като през 2016 г. тази тенденция ще продължи.

- Все по-сериозен проблем за управлението и лесовъдството се очертава състоянието на иглолистните култури. Ще се превърнат ли съхнещите иглолистни насаждения в проблем

за българския лесовъд, или той ще се справи с предизвикателството?

- Съхненето е огромен проблем, пред който сме изправени. В края на януари ще се проведе национално съвещание, което има за цел да даде по-пълна картина на проблема и да предложи мерки. Те трябва да бъдат разработени за форсмажорна ситуация в боровите култури, тъй като ще надхвърлят правомощията ни по нормативните документи. Най-вероятно ще се наложи да се извършат сечи на по-големи площи, което, от своя страна, ни задължава да подготвим обществено-научна за „оголени баури“ и да обясним защо се правят такива сечи. Затова започваме с набелязване на мерките още през януари, защото през пролетта трябва да сме готови и да работим по тях. Не го ли направим тази и следващата година, сме обречени да загубим огромен горски ресурс, да се изправим пред опасността за големи горски пожари и да понесем големи финансови загуби. Като следствие от предприетите действия в съхнените култури ще има две алтернативи за възстановяване на растителността - залесяване и естествено възобновяване. Системата ще бъде смесена и тук ще се проявява професионализъмът и отговорността на съвременния лесовъд. При всички положения няма да се върнем към масови залесявания с бял бор, в площи, в които липсва екосистемно съответствие за вида.

- Тази година, макар да беше суха и гореща, не бяха допуснати опустошителни горски пожари. Какво допринесе за това и какво ще се предприеме през 2016 година?

- С основание трябва да отчетем като голямо постижение откриване на линията на тел. 112 за системата на горите, който допринесе за по-бързото и адекватно реагиране при възникване на пожар в горски територии. Въпреки това имаме сериозни проблеми с паленето на пасища в някои полупланински и планински райони. Поради тази причина изграждането на системата от противопожарните кули в държавните горски територии в цялата страна става много важно за опазването на горите от пожари. И през тази година системата ще продължи да се разширява, като общата концепция на ПРСР ще бъде изпълнена. Имаме 20 млн. евро за това, което ще ни стигнат до голяма степен, ако изразходваме разумно средствата. И един от начините е използването на съществуващата инфраструктура на телекомуникационните компании. Мобилните оператори по принцип не са против да използват съществуващите кули за монтиране на наши термовизионни камери. Предстои ни финализиране на идеята, за която ще бъде разработена концепция, с включени точни места за повишено наблюдение на горските масиви. Друг важен момент е обновяването на противопожарния автомобилен парк и оборудване в шестте държавни предприятия. Ще бъдат закупени 25 нови високопроходими автомобила, оборудвани за борба с пожари. Предвижда се и закупуването за две държавни предприятия - ЮЦДП и ЮЗДП, на нови мобилни въжени линии. Те ще бъдат с двойно предназначение - за дърводобив през зимните месеци, а през лятото с възможност да качват вода при възникнал пожар. Те са особено необходими в недостъпните за автомобили места. Ако имаше такъв тип въжена линия при пожара в района на Рилски манастир през изминалото лято, нямаше да има нужда да се изгражда система от помпи за качване на вода, което отне много време, и дори от хеликоптер. Такава линия се монтира за 24-30 часа. В преговори сме с тур-

ските колеги за обмен на информация и провеждане на съвместни действия в горските територии в граничните райони.

- В края на 2015 г. участвахте в Министерската среща за горите в Мадрид и в Конференцията за климата в Париж. Какви изводи и действия от тези форуми са важни за горите на страната?

- Министерската конференция в Мадрид е важна с това, че размрази процеса за европейската политика за опазване на горите. Отново се създадоха препоставки за развитие на процеса, но в по-тесни кръгове. Тъй като от 2012 г. няма подписано общо правнообвързващо споразумение между страните - участнички в процеса „Forest Europe“, бе прието, че поне на ниво Европейски съюз или отделна група държави работата ще продължи. По този начин и България ще продължи усилията за споразумения с по-малки групи държави като например Вишеградската четворка (Словакия, Румъния, Чехия и Унгария) или Балканския форум за горите. Мадридската конференция ни дава възможност за повече гъвкавост в обмена на практики. Форумът потвърди и необходимостта от повече политически ангажимент към проблемите на горите. Това означава, че политиките от високо ниво в управлението на държавите трябва да бъдат ангажирани с тези проблеми в един общ и мащабен контекст - какъв ще е приносът на горите на съответната страна в зелената икономика. Конференцията за климата в Париж бе също голям пробив в това отношение. Като страна, застрашена от климатичните промени, но с голям опит и традиции в залесяването, създаването на култури, стопанисване на издънковите гори и с още редица добри практики в лесовъдството, имаме основание да се намесим активно в Югоизточна Европа, на Балканите, като „зелена държава“. Т.е. държавата, която да продава не само въглеродни емисии, но и екосистемни услуги от горите и да изнася своя професионален опит в съседни държави. Амбицията ни е тази година да бъде приета разпоредбата в напреднала фаза наредба за екосистемните услуги от горите.

- Какво пожелание за 2016 г. искате да отправите към колегията?

- Освен пожелание за здраве - най-ценното в човешкия живот, ми се иска колегията да си даде сметка за положителните неща в професията. Поради факта, че в горите работим с живата природа и по този начин имаме досег с живота в неговия натурален вид, несъзнателно лесовъдите винаги гледаме позитивно на случващото се. Пожелавам на колегите да запазят положителния поглед върху живота, бъдещето и професията, независимо от доминиращия в обществото негативизъм. Това е изключително важно, за да успеем в онова, което правим за гората и обществото. Да, лесовъдството е консервативна професия и на фона на бързия напредък на техниката, обществените и политическите процеси тя изглежда спокойна. Това не означава, че не трябва да се развива. И ако си мислим, че дълго можем да стоим със знанията и опита от миналото и да не вървим в синхрон със съвременния ритъм, ние нямаме шанс да спечелим общественото доверие. Задължени сме да бъдем активна страна. Това се нарича проактивно поведение - основен елемент на адаптивното управление. Живеем във време, когато то - адаптивното управление на природните ресурси, изисква именно такава поведение и то няма алтернатива.

Интервю на Светлана БЪНЗАРОВА

Високият професионализъм гарантира по-добри резултати в горите

Д-р инж. Ценко ЦЕНОВ - директор на дирекция „Гори и лесовъдски дейности“

Роген е през 1955 г. в с. Новачене, Софийска област.

През 1982 г. завършва специалност „Горско стопанство“ във ВЛТИ.

От 1982 до 2001 г. работи в ГС - Ботевград, където последователно е ръководител на разсадник, лесничей, началник на ГТУ и заместник-директор.

През 1998 г. защитава дисертация и получава образователната и научната степен „доктор“.

През 2001 г. работи като главен експерт и изпълнява длъжността началник на РУГ - София, след което постъпва в централното управление по горите (НУГ, ДАГ). Понастоящем е директор на дирекция „Гори и лесовъдски дейности“ в ИАГ.

Д-р Ценов е сред основните автори на Закона за горите от 2011 г. и съавтор на концепцията за реформа в горския сектор. Автор е на десетки научни и приложни публикации.

Председател е на Управителния съвет на учредения през 2015 г. „Клуб на докторите лесовъди“.

През 2015 г. му бе присъден призьт „За цялостен принос в лесовъдската практика“ на Съюза на лесовъдите в България.

Дирекция „Гори и лесовъдски дейности“ е генератор и основен носител на важната мисия на лесовъдите - провеждане на последователна и координирана горска политика и създаване на нужните условия за устойчиво стопанисване на горските територии. Тя участва в определянето на националните приоритети, в изготвянето на стратегии, програми и планове за развитие на горските територии и горското стопанство. Организира управлението и контрола на защитените зони и подпомага управлението на природните паркове. Участва в разработването на програми за обучение, подготовка, квалификация и преквалификация на кадрите, необходими за горския отрасъл, както и за собствениците на гори, а също и в провеждането на самите обучения. Своята дейност осъществява в координация и взаимодействие с неправителствените организации в областта на горското стопанство.

Усилията ни са насочени към реализиране на важните задачи за: адаптивно управление и поддържане на жизнени, продуктивни и многофункционални гори, устойчиви на климатични промени и други стресови фактори; опазване, възстановяване и поддържане на биологичното разнообразие и други. Приоритет в дейността ни е създаването на нормативни условия за прилагане и утвърждаване в лесовъдската практика на природосъобразно и многофункционално стопанисване на горските ресурси. Само по този начин ще се изпълнят стратегическите цели за поддържане на смесени и разновъзрастни структури на горите от местни, редки и застрашени дървесни видове.

Лесопатологичните обследвания и експертизи показват засилен процес на съхнене през последните години в иглолистните култури от бял и черен бор в долния пояс. Липсва и по-задълбочен анализ на резултатите от превръщането на издънковите гори в семенни. Това налага предприемане на действия за провеждане на национални съвещания и преразглеждане на концепциите за стопанисване в тези гори. Адаптивното стопанисване и управление на горските екосистеми в променените условия и прилагането на природосъобразно лесовъдство изискват и промяна в лесовъдските намеси - от едроплощни към дребноплощни, ограничаване на голите сечи и свързаните с това резки промени на екологичната среда, ограничени намеси към поддържане на защитните ѝ функции. Това нало-

жи преразглеждане и промяна в нормативната уредба за горите - ограничаване на възможностите за провеждане на голи сечи в издънковите гори, увеличаване на минималната възраст за провеждане на възобновителни сечи във високостъблените и издънковите гори, въвеждане на специална глава за стопанисване на защитните гори и други.

Експерти от дирекцията участват активно в изготвянето на последните две наредби към Закона за горите - Наредба за определяне на обезщетенията за възмездни обществени екосистемни ползи от горските територии и Наредба за горскостопанските карти. Предстои възлагане, изготвяне и въвеждане в практиката на областните планове за развитие на горите. По този начин ще се създадат повече възможности за участие и приобщаване на българската общественост и заинтересованите страни в управлението и решаването на проблемите в горските територии.

Тревога буди неправомерното и нерегламентираното прилагане на някои лесовъдски системи на сеч, което е свързано както с недобросъвестно, така и с некомпетентно поведение на горските специалисти. Това отново поставя въпроса за професионалната подготовка и компетентност на лесовъдите. В тази връзка професионалното развитие има изключително важна роля както за специалистите, така и за организацията (фирмата), в която работят. За реализацията на служителите и свободнопрактикуващите лесовъди важно е постигането на удовлетвореност от работата, престиж и обществено признание, по-високи доходи, възможност за ръководни позиции. Нараства необходимостта от професионална квалификация на експертите и лесовъдите за реализиране на задачите на съвременното лесовъдство. Катедра „Лесовъдство“ в ЛТУ, съвместно с ИАГ, държавните предприятия и Института за гората при БАН, започна определяне и създаване на демонстрационни участъци за провеждане на обучителни съвещания по стопанисване - различни лесовъдски системи за сеч, с експертите и регистрираните лесовъди.

Високият професионализъм, всеотдайната работа на всички колеги, не само от Изпълнителната агенция по горите и в частност нашата дирекция, могат да гарантират по-добри резултати в горските територии на България - жизнени, продуктивни и устойчиви гори.

Щатният състав на отдела е 12 служители, всичките с висше лесовъдско образование, които са с висока квалификация и практически опит, придобит в горски стопанства и регионални горски структури. Добрият професионален опит на служителите дава възможност за взаимозаменяемост при необходимост и изпълнение и решаване на възникнали специ-

фични въпроси по прилагане на нормативните документи и на случаи в областта на контролната дейност. Функциите и задачите на отдела са изключително лесовъдски, в областите стопанисване и ползване на горите, защита на горите от болести и вредители, горски репродуктивни материали, горски разсадници, залесяване и защита на горските територии от ерозия и порои, защитени територии и горска сертификация. Преобладават контролните функции, но се изпълняват и координиращи функции на дейността на 16 специализирани териториални структури към ИАГ - Горските семеконтролни станции в София и Пловдив, Лесозащитните станции в София, Пловдив и Варна и 11 Дирекции на природни паркове - „Беласица“, „Витоша“, „Врачански Балкан“, „Персина“, „Шуменско плато“, „Златни пясъци“, „Странджа“, „Сините камъни“, „Българка“, „Рилски манастир“ и „Русенски Лом“. До 2014 г. в тази група попадаше и Тополово стопанство - Пазарджик, което премина към ДГС - Пазарджик, на Южноцентралното държавно предприятие - Смолян.

Осъществяваме и пряко взаимодействие с дирекция „Развитие на горския сектор“ в МЗХ, 6-те държавни горски предприятия и 16-те регионални дирекции по горите. Интензивни са и контактите с функционалните дирекции на Министерството на земеделието и храните, Министерството на околната среда и водите, Министерството на икономиката, областни управи, общини, кметства и собственици на гори.

В работата си се стремим да прилагаме натрупания дългогодишен опит и традиции в страната по осъществяване на тези основни лесовъдски направления, като се съобразяваме и ръководим от съвременните виждания и водещи европейски и световни практики за устойчиво и многофункционално управление на горите.

Отделът има водеща роля при изготвянето и актуализирането на лесовъдските разпоредби в горското законодателство и природозащитното дело. Петте горски наредби в обсега на дейност са разработени с прякото участие на специалистите от отдела. Участвахме и в разработването на горските мерки в Програмата за развитие на селските райони и наредбите към нея, както и на стратегията и плана за развитие на горския сектор. С изготвяните експертни становища, предложения и мнения подпомагаме ръководствата на МЗХ и ИАГ при формиране на политиката в областта на горското стопанство и решаване на възникнали специфични проблеми.

Отделът води регистър на горските разсадници и на доставчиците на горски репродуктивни материали, както и списък на водосборите с поройна активност и отчет на проведената ежегодна инвентаризация на горските култури, на извършеното компенсацион-

но залесяване и на инвентаризираните невъзобновени сечища и пожарища. Въз основа на информационната система за горите, наблюденията и лабораторните анализи на лесозащитните станции се изготвя и приема годишна прогноза за очакваните нападения от болести и вредители в горите. Следим за наличието на карантинни вредители, координираме и контролираме извършваните лесозащитни мероприятия. Определяме видовете и произходите за съхранението на семена от тях в генна банка, поддържана от горските семеконтролни станции, както и информираме собствениците на гори за очаквания цъфтеж и плодородие при горскодървесните видове. Контролираме поддържането на горската семепроизводствена база и добива на горски репродуктивни материали от нея.

В изпълнение на Директива 1999/105/ЕО всяка година представяме на Европейската комисия национален списък на одобрените базови източници и карта на районите на произход в страната. Със страните членки на Европейския съюз взаимно се информираме за търговията на горски репродуктивни материали, осъществена от регистрирани доставчици, във връзка с европейските изисквания.

Специалисти от отдела са членове и участват в работата и вземането на решения във Висшия експертен екологичен съвет към МОСВ, Междудомствения експертен съвет по въгледобив, Консултативния съвет по рудодобив, Междудомствения експертен съвет по рудодобив, Националния съвет по биологично разнообразие, Комисията за утвърждаване и насърчаване на прилагането на Орхуската конвенция за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземане на решения и достъпа до правосъдие по въпросите на околната среда, Комитета за наблюдение на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“, Комисията за приемане на отчета за изпълнение на Третия национален план за действие по изменение на климата за периода 2013-2020 г., Комисията по въпросите за Глобална стратегия за опазване на растенията, Междудомствената работна група за изготвяне на Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда, Междудомствената работна група по създаване на организация за прилагане на споразумението между правителствата на България и САЩ за сътрудничество в областта на отбраната, Работната група за изготвяне на национален стандарт за сертифициране по системата FSC, Междудомствената работна група за координация на въпросите, свързани с ратификацията и изпълнението на Протокола от Нагоя за достъп до генетични ресурси и справедливо и равноправно разпределение на ползите, произтичащи от тяхната употреба, към Конвенцията за биологичното разнообразие, Консултативния съвет по фитосанитарните въпроси към Българската агенция по безопасност на храните.

Специалист от отдела редовно участва в заседанията на Постоянната работна група „Законодателство в областта на семената“ (Горски репродуктивен материал) към Европейската комисия и работна група „Селскостопански въпроси“ (Семена и посадъчен материал) към Съвета на Европейския съюз.

Участваме и в изпълнението и координацията на проекти по Оперативна програма „Околна среда“, Оперативна програма „Административен капацитет“ и програма „Лайф+“ на ЕС, както и на проекти с финансовата подкрепа на други външни донори.

Основните предизвикателства пред отдела в бъдещата му дейност са свързани с усъвършенстване на законодателните актове, подобряване на управлението на защитените територии и зони по „Натура 2000“, решаване на въпроси по маркиране на дървесината, прилагане на сечите, изпълнението на горскостопанските планове и програми, опазване на горите от болести и вредители и ограничаване на повредите и влиянието на глобалните кли-

матични промени, ограничаване на вредното влияние на ерозионните и свлачищните процеси, повишаване на квалификацията, знанията и практическите умения на служителите в държавната администрация и лесовъдите, упражняващи частна лесовъдска практика, консултиране и подпомагане на бенефициентите при изготвянето и изпълнението на проекти по оперативните програми на Европейския съюз в периода 2014-2020 г., подпомагане на процеса по изготвяне на национален сертификационен стандарт и увеличаване на дела на сертифицираните гори. Необходимо

е с адекватни мерки и действия в организационната и контролната дейност да се отговори на чувствителни за обществото теми, касаещи щадящото и природосъобразното ползване на горите, определянето на гори във фаза на старост, поддържането на биотопна и мъртва дървесина, устойчивото управление на защитните и специалните гори, опазването на биологичното разнообразие, както и подобряване на взаимодействието с неправителствени организации, инициативни групи и загрижени за състоянието и опазването на горите граждани.

Инж. Илия АНГЕЛОВ - началник на отдел „Инвентаризация и горскостопанско планиране“

Основна задача на отдел „Инвентаризация и горскостопанско планиране“ е организирането на цялостния процес по планиране в горското стопанство. Това включва възлагане, контрол по изработване, приемане и утвърждаване на инвентаризацията на горските територии, изработването на областните планове за развитие на горските територии, горскостопанските планове за държавните горски и ловни стопанства, планове за ловностопанските дейности и дейностите по опазване на горите от пожари. Неизменна част от работата на отдела през годините е провеждането на експертни съвети, лесоустройствени и други тематични съвещания, на които се вземат важни решения за управлението на горите.

Една от приоритетните задачи пред отдела е стартиране на национална инвентаризация на горските територии, която ще даде реална представа за състоянието на горските ресурси в страната по отношение на биологичното разнообразие, обема на дървесината, здравословното и санитарното състояние на насажденията, процеса на възобновяване и други.

При силното раздробяване на недържавната собственост, включително и на общинската, след приключването на работата по чл. 19 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, на дневен ред излиза дейността по уедряване на поземлени имоти в горски територии. Уедряването би имало най-добър ефект при държавните и общинските горски територии. При останалата недържавна собственост този процес ще даде възможност за събиране на едно място на поземлени имоти от горски и земеделски територии на отделни физически лица.

В резултат от извършваната всяка година инвентаризация на горските територии се установяват множество самозалесили се земеделски имоти. Организирането на промяната на предназначението на земеделски територии в поземлени имоти в горски територии е сред основните дейности на отдела.

В изпълнение на изискването да бъдат инвентаризирани всички площи, отговарящи на характеристиката за гора, и да бъдат отразявани върху горскостопанските карти, както и на изискването горскостопанските карти да се изработват върху основата на картата на възстановената собственост или на кадастралната карта на населените места, бе установен огромен брой явни фактически грешки в картата на възстановената собственост и на кадастралната карта. Изразяват се в извъртане и приплъзване на цифровите модели, неправилно отразяване на начина на трайно предназначение на горите, границите на отделни имоти, шосета и ЖП линии, дори и държавната граница. По този начин дейността по инвентаризация и изработване на горскостопанските карти се превърна и в коректив на кадастъра при определяне на границите на имоти с различен начин на трайно предназначение.

Цялостната организация на процеса от установяването на явната фактическа грешка до издаване на заповедта на министъра на земеделието и храните се извършва от експертите в отдела. Част от работата на отдела е ежегодният баланс на горските те-

ритории. В неговия пълен обем той е концентриран израз на дейността по инвентаризация. Установените средни таксационни показатели по области, регионални дирекции по горите, държавни предприятия и общо за страната са основа за вземане на важни политически решения в областта на горския сектор. В работата по инвентаризация навлязоха съвременни измервателни уреди с висока точност. При картиране на горите се използва предоставената от Министерството на земеделието и храните цифрова ортофотокarta.

Горскостопанските планове за държавните горски територии отразяват политиката в областта на горското стопанство и посочват начините, по които тя трябва да се прилага в зависимост от конкретните условия. Всяка промяна в политиката за стопанисване на различните видове гори води до пренастройване на горското планиране и за няколко години се получава несъответствие между план и начин на стопанисване на горите. Затова във всички етапи на изработване на горскостопанските планове трябва активно да участват представителите на държавните горски и ловни стопанства и регионалните дирекции по горите. Тяжно основно задължение е да следят за запазване на възприетите принципи на стопанисване на горите в съответните стопански класове, период на възобновяване.

За част от лесовъдската колегия инвентаризацията и горскостопанското планиране (лесоустройството) представляват диаметри, височини и обеми. По-важно е всичко останало, което се гради върху инвентаризацията - стопанско деление, пътни и съобщителни комуникации, почвено плодородие, годишна норма на ползване на дървесина, категории дървесина и други. Това са въпроси, свързани с управлението на горското стопанство.

Горскостопанското планиране е един от върховете на равностранен триъгълник - горска политика, горскостопанско планиране и стопанисване на горите.

Всички ние, които имаме отношение към българската гора, трябва да притежаваме необходимите знания, опит и смелост да установим баланс при изпълнение на различни професионални решения, за да бъде преходът винаги с положителен знак. Защото една година е достатъчна да ерозираме една гора, но и десет години няма да ни стигнат, за да я рекултивируем и да я върнем в добро състояние на обществото.

Екипът на дирекцията

Инж. Росен РАЙЧЕВ - главен експерт в отдел „Недържавни гори и контрол върху дейностите в горите“

На отдела е възложено осъществяването на специализиран лесо-въдски контрол на извършваните дейности в горските територии. Контролът е управленска функция и представлява съществен елемент от процеса на ръководство и управление. Той включва система от наблюдения и проверки за установяване на съответствието между нормативно определеното (закони, правилници, наредби, вътрешнонормативна уредба) и фактическото състояние на извършваната дейност. Чрез контролната дейност се осигурява необходимата обратна връзка относно процеса на спазване и изпълнение на действащото законодателство.

Основание за осъществявания контрол от отдел „НГКДГ“ е Законът за горите, с който е регламентирано, че ИАГ и нейните структури упражняват контрол по прилагането на закона по отношение на всички дейности в горските територии. В тази връзка се контролира изпълнението на Закона и се упражнява общ надзор и методическо ръководство върху дейността на всички органи и лица, на които са възложени задължения по него.

В сферата на контрола отделът си поставя следните цели:

- ефективно функциониране на контролната дейност в условията на динамично променящата се нормативна уредба;
- повишаване на компетентността на служителите чрез постоянно актуализиране на знанията;
- повишаване на качеството и ефективността при осъществяване на контролната дейност;
- сътрудничество и обмяна на опит със служители от структурите на ИАГ, държавните предприятия по чл. 163 от Закона за горите, общинските горски структури и частнопрактикуващи лесовъди;
- превенция и противодействие на корупцията;
- консултации и предоставяне на информация на граждани и лесовъди по въпроси на горското законодателство.

Дейността по контрол се планира ежегодно чрез утвърждаването от изпълнителния директор на ИАГ на график за извършване на тематични проверки на територията на цялата страна. База за изготвянето на годишните планове са резултатите от предходната година, включително извършените комплексни проверки от РДГ и получените сигнали. В оперативен порядък се планират и извършват проверки по постъпили сигнали.

Основните принципи при осъществяване на контролната дейност от експертите на отдела са законност, обективност, независимост,

добросъвестност, еднакво прилагане и спазване на професионалната етика.

Обект на контрол са извършваните дейности в горските територии от 10 209 физически лица и 3471 търговци, които са регистрирани в публичните регистри на ИАГ и притежават удостоверение за регистрация. На контрол подлежат и осъществяваните дейности от регионалните дирекции по горите, териториалните поделения на държавните предприятия по чл. 163 от ЗГ, кооперации, общински горски структури, собственици на гори и други.

Основните задачи на контролната дейност в горските територии са:

- проверки по спазване на нормативните актове и на вътрешните документи за дейностите в горските територии;
- анализиране на причините и условията за констатираните слабости, недостатъци и нарушения по спазване на нормативните актове и предлагане на мерки за отстраняването и недопускането им;
- изработване на предложения и становища за изменение на вътрешноведомствените актове и предложения по проекти на нормативни актове за горския сектор;
- проверки по постъпили сигнали за извършени нарушения в горските територии и предприемане на всички законоустановени действия, включително предложение за образуването на дисциплинарно производство в определени случаи;
- осъществяване на последващ контрол по изпълнение на дадените предписания във връзка с извършените проверки;
- установяване и популяризиране на добрите практики при извършване на дейности в горските територии.

За изпълнение на контролните функции се организират и провеж-

дат комплексни проверки, които имат за цел да разкрият всички несъответствия между нормативното и действителното (фактическото) състояние на подлежащия на контрол обект, тематични про-

верки, които целят да установят състоянието на отделна дейност, и контролни проверки - за установяване на изпълнението на дадени препоръки.

Инж. Димитър ВИТЕВ - главен експерт в отдел „Недържавни гори и контрол върху дейностите в горите“

Дейността на отдал „НГКДГ“ е свързана с подобряване на горско-стопанската дейност и контрола и в недържавните гори, повишаване на качеството на обслужване на собствениците на горски територии, извършване при необходимост на проверки по възникнали конфликти и проблеми, както и даване на методически указания на място. В резултат на проведените обучения и семинари са изяснени съществуващи проблеми по стопанисването и управлението на недържавните гори и са посочени пътища за преодоляването им. Площта на горските територии към 31.12.2014 г. възлиза на 4 202 015 хектара. Недържавните горски територии заемат 1 050 942 ха (25 %), от които 533 189 ха са общински горски територии, 434 822 ха - собственост на физически лица, 40 711 ха - собственост на юридически лица, и 22 220 ха - собственост на религиозни общности.

За успешното стопанисване на общинските гори първата стъпка е организиране на тяхното управление. Общините собственици на гори са 237 (от общо 266 общини). От тях с площ до 500 ха са 142 общини, от 500 ха до 1500 ха - 29, и с площ над 1500 ха - 66 общини. 47 са създали звена в своята администрация, 6 имат търговски дружества, 16 - общински предприятия, 4 общини са предоставили управлението на държавните горски стопанства, а 38 извършват дейности по договор с регистрирани

лесовъди.

Това показва необходимостта да се задълбочи работата с общините, да им се окаже необходимото съдействие за изпълнение на законовите разпоредби по създаване на организация за управление на общинските горски територии.

През 2002 г. в Чепеларе е създадено Национално сдружение на собствениците на недържавни гори „Горовладелец“, в което членове са собственици на гори над 500 декара. Сега в него членуват 49 кооперации от цялата страна.

За 2014 г. са издадени 61 932 позволителни за сеч, като 23 796 от тях са за недържавни гори. Общо са добити 4 250 850 м³, като от тях 1 066 850 м³ са от недържавните гори.

Д-р инж. Анна ПЕТРАКИЕВА - главен експерт в отдал „Възобновяване, стопанисване, ползване и защита на горите“

Приетият през 1998 г. Закон за защитените територии регламентира обособяването на шест категории защитени територии, сред които са и 11-те природни парка. Те включват по-голямата част от обявените дотогава природни паркове. Сред тях са най-старият парк на Балканския полуостров - „Витоша“, най-голямата защитена територия у нас - Природен парк „Странджа“, най-младият парк - „Беласица“, както

и Природните паркове „Българка“, „Врачански Балкан“, „Златни пясъци“, „Персина“, „Русенски Лом“, „Рилски манастир“, „Сините камъни“ и „Шуменско плато“.

Тези територии съхраняват разнообразни екосистеми с богато многообразие от растителни и животински видове, забележителни ландшафти и обекти на неживата природа. Природните паркове имат за цел да допринесат и за устойчивото ползване на възобновимите природни ресурси при запазване на традиционни форми на поминък, осигуряване на условия за туризъм и рекреация. Част от дейностите в тези територии са пряко насочени към насърчаване на екологичното и природозащитното образование, както и на научните изследвания.

Управлението, стопанисването, опазването и охраната на природните паркове се осъществява от Изпълнителната агенция по горите, която създава специализирани дирекции за изпълнение на плановете за управление на природните паркове. Част от тях са съ-

здадени през периода 1995-1996 г. като управления на народни паркове към тогавашния Комитет по горите. Природните паркове „Персина“, „Българка“ и „Беласица“ са обявени по-късно, съответно през 2000, 2002, и 2007 година.

През първите години след своето създаване, благодарение на предоставените възможности за обмяна на опит и обучение в западноевропейски страни, парковите администрации бързо трупат опит в администрирането и управлението на проекти с външно финансиране. Той е от определящо значение за бъдещото функциониране на администрациите. След появяването на предприсъединителните фондове и особено след стартирането на структурните фондове капацитетът на администрациите предоставя възможности за усвояване на значителни финансови ресурси за дейност.

В рамките на изпълняваните проекти дейностите на ДПП са изключително разнообразни: възстановяване и поддържане на популациите на застрашени животински видове; изграждане на волиери за адаптация на водолюбиви и грабливи птици и репродуктивни бази за изкуствено култивиране на редки и защитени видове от флората. Изградени са нови посетителски центрове, информационни и контролни пунктове, туристически заслони. Обособени са маршрути с туристическа инфраструктура - беседки, пейки, чешми, маси, кътове за отдих, маркировка и информационни табла.

На териториите на ПП „Беласица“ и „Врачански Балкан“ са изградени интегрирани комуникационни системи за наблюдение и опазване на парковите територии. Системите включват наблюдателни кули, оборудвани с електронни съоръжения за наблюдение, охрана, комуникация и ранно известяване за неблагоприятни рискови събития.

Дирекциите на природните паркове работят интензивно с обществеността, като организират образователни програми, екошколи и фестивали за различни целеви групи. Изработват се образователни книги, брошури, пъзели, стикери, аудиогидове и други. Дирекциите работят активно и за подкрепа на местни инициативи и развитие на доброволческа мрежа, както и за развитието на устойчив туризъм.

Отчетени бяха годишните резултати от работата на МЗХ

На 22 декември Министерството на земеделието и храните проведе заключителна годишна пресконференция, в която участие взеха министър Десислава Танева и заместник-министрите доц. Георги Костов, Васил Грудев и Цветан Димитров. Министър Танева обобщи извършените дейности и постигнатите резултати на МЗХ за 2015 г., а зам.-министрите от екипа ѝ представиха подробни данни за секторите, които оглавяват.

Инж. Румен Христов, Цветан Димитров, Васил Грудев, Десислава Танева, доц. Георги Костов и Любен Татарски, зад тях инж. Тони Кръстев (от ляво надясно)

На пресконференцията присъстваха инж. Румен Христов - председател на Комисията по земеделието и храните в Народното събрание, Любен Татарски - началник на кабинета на министъра на земеделието и храните, и инж. Тони Кръстев - изпълнителен директор на Изпълнителната агенция по горите.

Земеделските производители в България през 2015 г. са подкрепени с 3 044 277 000 лв. общо, заяви министър Танева. Това са средства, предоставени по Програма за развитие на селските райони, схеми за директни плащания и пазарни механизми и държавни помощи.

Зам.-министър Костов представи резултатите в горския сектор. Той посочи, че държавните горски предприятия през 2015 г. отчетат като финансов резултат около 11 млн. лв. спрямо 2.5 млн. лв. за предходната година и 5.8 млн. за 2013 година. Направени са разходи на стойност 26 млн. лв. за горскостопански дейности,

от които най-голям дял се пада на залесяването в държавните горски територии - 15 876 декара. Високи са постиженията при дейностите по подпомагане на естественото възобновяване - 48 649 дка, и провеждането на отгледни сечи без материален добив - 45 423 декара.

През 2015 г. са сертифицирани близо 120 000 ха повече държавни горски територии в сравнение с миналата година, като през 2016 г. се очаква да бъде приключена сертификацията на цяло горско предприятие.

Основни дейности, извършени в сектора, са въвеждането на информационна система за издаване на електронен превозен билет от временен склад в държавните горски територии, разработването на софтуер за мобилна проверка на билетите, откриването на денонощния център към спешния телефон 112, обслужващ сигнали за горите, създаването на 173 мобилни екипа към държавните горски предприятия за

опазването на горите.

Предприети са и законодателни мерки с цел подобряване на работата в горите. Част от тях са въвеждане на видеонаблюдение на обектите, приемащи или преработващи дървесина, поставяне на GPS устройства на автомобилите, превозващи сурова дървесина, забраната тя да се добива по тъмните часове на денонощието. Промени има и в някои наредби. В Наредба 8 за сечите в горите е ограничена възможността за оголване на площи, по-големи от 2 ха, и бе въведена забрана за изсичане изцяло за издънково възобновяване.

През изминалата година са сключени споразумения между МЗХ, ИАГ, Министерството на вътрешните работи и Националната агенция по приходите за съвместни дейности и обмен на информация.

Мина ОГНЯНОВА
Снимка Йордан ДАМЯНОВ

Новини от природните паркове ДПП „Българка“: Нова туристическа инфраструктура

На 29 декември бе открита новоизградена туристическа инфраструктура. На събитието присъстваха доц. Георги Костов - заместник-министър на земеделието и храните, и инж. Тони Кръстев - изпълнителен директор на Изпълнителната агенция по горите. „България е изключително важна като страна, опазваща своята природа на европейско ниво - каза зам.-министър Костов - и ДПП „Българка“ е част от тази комплексна политика.“

Новата туристическа инфраструктура е изпълнена по проект „Дейности за устройство и управление на ДПП

„Българка“, финансиран по Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“ и включва туристически маршрути и информационни пунктове, беседки, кътове за отпих, наблюдателни съоръжения, указателни табели и туристически карти. Изградени са иновативни интерактивни съоръжения за обучения и са заснети филми. Сертифицирана е марка „Българка“, с което ще бъдат подпомогнати местните производители. Една от основните дейности по проекта е изграждането на база данни за биологичното разнообразие на територията на ДПП „Българка“

Списание „Лов и риболов“ - легенда в българската периодика

На 3 декември сп. „Лов и риболов“ - издание на Съюза на ловците и риболовците в България, отбеляза тържествено 120-годишнината от излизането на първия си брой. Легенда в нашия периодичен печат, списанието, основано под името „Ловец“, с първи редактор Никола Рясков, издава пилотния си брой на 18 юни 1895 г. и така става първото издание в България след Освобождението. Излиза без прекъсване 120 години, като и в миналото, и днес е незаменим приятел на ловеца и риболовеца. По-голям само с 4 години от сп. „Гора“, „баткото“ покрива почти една и съща читателска аудитория у нас. Сродни са и нашите цели - с перо и жар да работим за многообразната и красива природа на България. Тържеството бе открито от главния редактор на „Лов и риболов“ Георги Грозданов. От името на председателя на СБЖ Снежана Тодорова поздравителен адрес прочете Иван Върбанов - главен секретар на Съюза на българските журналисти, който връчи и юбилеен плакет по случай годишнината на списанието, която съвпада с отбелязването на 120 години от журналистическото движение в България.

Колегите бяха поздравени от инж. Иван Петков - председател на СЛРБ, проф. Валери Стефанов - член на редколегията и председател на Комисията по духовност и култура към Управителния съвет на СЛРБ, и инж. Борис Господинов - главен редактор на сп. „Гора“. ¶

Връчването на Поздравителния адрес от списание „Гора“ (от ляво надясно): Георги Грозданов - главен редактор на сп. „Лов и риболов“, инж. Иван Петков - председател на СЛРБ, инж. Борис Господинов - главен редактор на сп. „Гора“

105-годишен дъб от Силистра победи в конкурса „Дърво с корен“

Церемонията по награждаването на първенеца в конкурса „Дърво с корен“ се състоя на 15 декември в Полския институт в София. Векoven дъб от Силистра победи в шестия национален конкурс, организиран от Фондация „ЕкоОбщност“ - София. Десет вековни дървета участваха в надпреварата, но 105-годишният символ на Дунавската градина в Силистра спечели най-много гласове - 884. Номинациите бяха обобщени и пуснати за онлайн гласуване от шестчленното жури. Статуетка и грамота на „ЕкоОбщност“ получи Невяна Маринова, която е записала дървото за участие в конкурса.

Невяна Маринова и нейният син Константин с връчената статуетка

Дъбът (*Quercus robur*), чиято 100-годишнина бе чествана от силистренци през 2010 г., получи статут на защитен обект по смисъла на Закона за биологичното разнообразие през 2012 година. Обиколката на стъблото на вековното дърво е 4.6 м, а на короната - 24 метра. Дъбът е засаден през 1910 г. от австрийски ландшафтни архитекти при раз-

Дъбът от Силистра, който ще представи страната ни в международния конкурс „Европейско дърво на годината“ през 2016 г. (снимка Невяна Маринова)

ширяването на силистренската Дунавска градина, която е създадена през 1870 г. и е най-старият обществен градски парк в България. ¶

ширяването на силистренската Дунавска градина, която е създадена през 1870 г. и е най-старият обществен градски парк в България. ¶

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ПО ГОРИТЕ

бул. „Хр. Ботев“ № 55, София 1040
Автоматична телефонна централа 02 98 511,
факс: 02 981 37 36, e-mail: iag@iag.bg

ул. „Антим I“ №17, София 1303
Автоматична телефонна централа 02 9045

Отразени са данните до 06.01.2016 г.

име и фамилия	длъжност	вътр. тел.	директен
Доц. д-р Георги КОСТОВ	зам.-министър на земеделието и храните	207	
Елза АТАНАСОВА	гл. експерт	207	
Петя СПАСОВА	гл. специалист	207	
РЪКОВОДСТВО			
Инж. Тони КРЪСТЕВ	изпълнителен директор	503	
Маргаритка ПАВЛОВА	гл. специалист	503	
Инж. Красимир КАМЕНОВ	зам.-изпълнителен директор	508	
Величка МАРИНА	гл. специалист	509	
Илиян ТОЧЕВ	гл. секретар	504	
Галина ГОРАНОВА	гл. специалист	504	
Инж. Веселин РАЙЧЕВ	служител по сигурността на информацията	552	
Дафинка РОНКОВА	финансов контролор	557	
ЗВЕНО „ВЪТРЕШЕН ОДИТ“			
Благовеста ЛАЛОВА	ръководител	557	
Тони ИЛИЕВА	гл. вътр. одитор		0889231383
Вася МИХАЙЛОВА	гл. вътр. одитор		0884301534
Цветка ПЕТКОВА	гл. вътр. одитор - РДГ		0885610602
Красимира ПАЛИГОРОВА	гл. вътр. одитор - РДГ		0887207507
ОБЩА АДМИНИСТРАЦИЯ			
ДИРЕКЦИЯ „ФИНАНСОВО-СТОПАНСКИ ДЕЙНОСТИ“			
Валерий ПАВЛОВ	директор	559	
Диана ХРИСТОВА	ст. експерт	559	
ОТДЕЛ „СЧЕТОВОДСТВО“			
Емилия ТАФРАДЖИЙСКА	началник	560	
Веска ДЕЛЧЕВА	гл. експерт	560	
Сашка ДИМОВА	гл. експерт	560	
Екатерина ГАНЧОВСКА	ст. счетоводител	555	
Лозина ГИЛОВА	гл. специалист	560	
ОТДЕЛ „БЮДЖЕТ И УПРАВЛЕНИЕ НА СОБСТВЕНОСТТА“			
Инж. Катерина КУТИНА	и.д. началник	560	
Божана ГЕОРГИЕВА	гл. експерт	554	
Любомира ИЛИЕВА	гл. експерт	554	
Ваня ХРИСТОВА	гл. експерт	553	
Инж. Стоян КЪНЕВ	гл. експерт - собственост, инвестиции и капиталови разходи		02 9045 310

име и фамилия	длъжност	вътр. тел.	директен
Инж. Анелия ГАВРИЛОВА	гл. експерт - управление и стопанисване на държавната собственост		02 9045 311
Вера ВЛАХОВА	ст. експерт - прогнози и бюджет	553	
Румяна БРУСАРСКА	гл. специалист - платежни процедури в СЕБРА	554	
Татяна МИХАЙЛОВА	гл. специалист - организация и контрол на материалната база	392	
ДИРЕКЦИЯ „АДМИНИСТРАТИВНО, ПРАВНО ОБСЛУЖВАНЕ И ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ“			
Даниела АНГЕЛОВА	и.д. директор	519	
ОТДЕЛ „ПРАВНО-АДМИНИСТРАТИВНИ ДЕЙНОСТИ“			
Тодор БОГОМИЛОВ	началник	506	02 987 51 46
Анастасия ВОДЕНИЧАРОВА	гл. юрисконсулт	517	
Ерджан МУРАД	гл. юрисконсулт	517	
Надежда ВИТЕВА	ст. юрисконсулт	517	
Перай РАМАДАНОВ	юрисконсулт	517	
Яница АТАНАСОВА	гл. специалист	512	02 988 13 83
Лиля ЗАРКОВА	техн. сътрудник - деловодител	512	02 988 13 83
Маргаритка ИГНАТОВА	техн. сътрудник - деловодител	512	02 988 13 83
Елена ТОПАЛОВА	техн. сътрудник - деловодител	512	02 988 13 83
ОТДЕЛ „НОРМАТИВНИ ДЕЙНОСТИ И ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ“			
Даниела АНГЕЛОВА	началник	519	
Анелия ВАСИЛЕВА	гл. юрисконсулт	519	
Гергана ЦАРСКА	гл. юрисконсулт	519	
Деница АЛЕКСАНДРОВА	ст. юрисконсулт	519	
Александър ФЕРДОВ	гл. експерт - човешки ресурси	510	
Малинка КЪРПАРОВА	ст. експерт	510	
ДИРЕКЦИЯ „ИНФОРМАЦИОННО ОБСЛУЖВАНЕ И ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА“			
Инж. Ивайло ИВАНОВ	директор	506	02 987 51 46
Лидия ЗДРАВКОВА	гл. експерт - WEB базирани приложения	515	
Инж. Антон РАЧЕВ	гл. експерт - информационни системи		02 9045 308
Инж. Мариана СИМЕОНОВА	гл. експерт - информационно обслужване	515	
Ланд. арх. Иван БОГДАНОВ	гл. експерт	506	02 987 51 46
Инж. Весна КИМОВА	ст. експерт - медийно представяне и протоколно осигуряване дейността на ИАГ	511	

име и фамилия	длъжност	вѣтр. тел.	директен
Радка ЛЯХОВА	ст. експерт - връзки с обществеността	511	
Инж. Васил ЦИГОВ	ст. експерт	506	02 987 51 46
СПЕЦИАЛИЗИРАНА АДМИНИСТРАЦИЯ			
ДИРЕКЦИЯ „ПРОМЕНИ В ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ“			
Валентин ЧАМБОВ	и.д. директор	513	
Борислава ЯНЕВА	гл. специалист	513	02 987 51 42
ОТДЕЛ „ПРОМЯНА НА ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕТО И ПРОМЕНИ В СОБСТВЕНОСТТА“			
Инж. Георги КОТАРЕВ	началник	501	
Цанко КОЗЛОВ	гл. експерт	412	
Инж. Ваня ИВАНОВА	ст. експерт	501	
Николина НЕДЕЛКОВА	мл. експерт	501	
Десислава КОСТОВА	мл. експерт	527	
Миглена ИВАНОВА	гл. специалист	411	
Христина СТОЯНОВА	гл. специалист	501	
ОТДЕЛ „УЧРЕДЯВАНЕ НА ВЕЩНИ ПРАВА“			
Джемиле МОЛААХМЕД	началник	528	
Инж. Зоя МИХОВА	гл. експерт	528	
Любен ЮСЕВ	гл. експерт	527	
Инж. Антония ЛОЗАНОВА	гл. експерт	528	
Драгомир ЦИЦЕЛКОВ	ст. експерт	527	
ДИРЕКЦИЯ „ГОРИ И ЛЕСОВЪДСКИ ДЕЙНОСТИ“			
Д-р инж. Ценко ЦЕНОВ	директор	551	
Илиана МЕНЦЕЛ	мл. експерт	551	
ОТДЕЛ „ВЪЗБНОВЯВАНЕ, СТОПАНИСВАНЕ, ПОЛЗВАНЕ И ЗАЩИТА НА ГОРИТЕ“			
Инж. Димитър БЪРДАРОВ	началник	526	
Инж. Емил РАКЪДЖИЕВ	гл. експерт	556	
Инж. Стефан БАЛОВ	гл. експерт	556	
Инж. Илиан МУТАФИЙСКИ	гл. експерт		02 9045 324 02 988 46 67
Инж. Деян СТОЙНЕВ	гл. експерт	556	
Инж. Кирил ТАШЕВ	гл. експерт	552	
Д-р инж. Анна ПЕТРАКИЕВА	гл. експерт	552	
Инж. Мария БЕЛОВАРСКА	гл. експерт	526	
Инж. Любомир КРЪСТЕВ	гл. експерт	526	
Д-р инж. Елена РАФАИЛОВА	гл. експерт	556	
ОТДЕЛ „НЕДЪРЖАВНИ ГОРИ И КОНТРОЛ ВЪРХУ ДЕЙНОСТИТЕ В ГОРИТЕ“			
Инж. Валентин ЧАМБОВ	началник	561	
Инж. Диана КИРИЛОВА	гл. експерт	530	
Инж. Петя ПАШОВА	гл. експерт	530	
Радка СЛАВЧЕВА - ТРАЙКОВА	гл. експерт	530	
Инж. Росен РАЙЧЕВ	гл. експерт	561	
Инж. Руслан МИХАЙЛОВ	гл. експерт	556	
Инж. Йордан ПАЛИГОРОВ	гл. експерт		02 9045 324
Инж. Георги КОЦЕВ	гл. експерт	530	
ОТДЕЛ „ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ И ГОРСКОСТОПАНСКО ПЛАНИРАНЕ“			
Инж. Илия АНГЕЛОВ	началник	529	

име и фамилия	длъжност	вѣтр. тел.	директен
Инж. Любен ЖЕЛЕВ	гл. експерт	529	
Инж. Мариела МИРОНОВА	гл. експерт	515	
Инж. Мартин ТОДОРОВ	гл. експерт	529	
Инж. Антоанета ТАНЕВА	гл. експерт	529	
Инж. Мария ЧАМБОВА	гл. експерт	528	
ДИРЕКЦИЯ „ОПАЗВАНЕ НА ГОРИТЕ“			
Инж. Димитър БАТАЛОВ	директор		02 9045 364
Сабина ПЕНКОВА	гл. специалист		02 9045 365
Инж. Николай ПИРОНКОВ	гл. експерт		02 9045 363
Владимир КОНСТАНТИНОВ	гл. експерт		02 9045 362
Инж. Камен ДИМИТРОВ	гл. експерт		02 9045 362
Инж. Спас ТУМБЕВ	гл. експерт		02 9045 351
Инж. Росица ХОРОЗОВА	гл. експерт		02 9045 351
Росица ПЪРВАНОВА	гл. специалист		02 9045 308
Григор ГЕОРГИЕВ	гл. специалист	503	
ДИРЕКЦИЯ „ЛОВНО СТОПАНСТВО“			
Инж. Румен ЯНКУЛОВ	директор		02 9045 359
Инж. Юлиян РУСЕВ	гл. експерт		02 9045 303
Инж. Мирослав ДЖУПАРОВ	гл. експерт		02 9045 303
Екатерина БОЖИНОВА	гл. експерт		02 9045 301
Инж. Станка БЕЛЧЕВА	гл. експерт		02 9045 302
Инж. Костадин СПАСОВ	гл. експерт		02 9045 302
ДИРЕКЦИЯ „ПРОЕКТИ И МЕЖДУНАРОДНИ ДЕЙНОСТИ“			
Д-р инж. Деница ПАНДЕВА	директор		02 9045 360
Д-р инж. Любчо ТРИЧКОВ	гл. експерт		02 9045 358
Инж. Николай ВАСИЛЕВ	гл. експерт		02 9045 361
Инж. Долорес БЕЛОРЕЧКА	гл. експерт		02 9045 356
Инж. Николета ДИНЕВА	ст. експерт		02 9045 361
Албена БОБЕВА	гл. експерт		02 9045 356
Инж. Петко ИЛИЕВ	гл. експерт		02 9045 355
Петя СЛАВЧЕВСКА	ст. експерт		02 9045 355
Даряна МАНОВА	ст. експерт		02 9045 357
Иван БЕЗЛОВ	гл. специалист		02 9045 360
ДИРЕКЦИЯ „РАЗВИТИЕ НА ГОРСКИЯ СЕКТОР“ В МЗХ			
Инж. Виржиния ХУБЧЕВА	директор	524	
ОТДЕЛ „ДЪРЖАВНИ ГОРСКИ ПРЕДПРИЯТИЯ“			
Инж. Олег ИЛИЕВ	началник	562	
Инж. Емил МАРИНОВ	държавен експерт	562	
Инж. Пенчо ПЕТКОВ	гл. експерт	523	
Инж. Мария КАМЕНОВА	гл. експерт	523	
Инж. Калоян АНЕВ	гл. експерт	523	
Инж. Елена КРИЖАН-ВЕЛИЧКОВА	държ. експерт	562	
Инж. Антонина КОСТОВА	гл. експерт	562	
Пепа ДИМОВА	гл. експерт	524	
ОТДЕЛ „СТРАТЕГИИ И ПЛАНИРАНЕ НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО“			
Инж. Спас ТОДОРОВ	началник	525	
Екатерина ПОПОВА	държавен експерт	525	
Инж. Боян СОКОЛОВ	гл. експерт	525	
Мариела ПЧЕЛИНСКА	гл. експерт	254	

СТРУКТУРИ КЪМ ИЗПЪЛНИТЕЛНАТА АГЕНЦИЯ ПО ГОРИТЕ (пощенски кодове, названия, звания, ръководители и телефони)

06.01.2016 г.

3500 РЕГИОНАЛНА ДИРЕКЦИЯ ПО ГОРИТЕ - БЕРКОВИЦА - инж. Сашко КАМЕНОВ	0953 8 03 00	4400 РЕГИОНАЛНА ДИРЕКЦИЯ ПО ГОРИТЕ - ПАЗАРДЖИК - инж. Владимир ВЛАХОВ	034 44 55 96
2700 РЕГИОНАЛНА ДИРЕКЦИЯ ПО ГОРИТЕ - БЛАГОЕВГРАД - инж. Иван ГЕРГОВ	073 88 50 09	4000 РЕГИОНАЛНА ДИРЕКЦИЯ ПО ГОРИТЕ - ПЛОВДИВ - инж. Мировлаб ДИМИТРОВ	032 27 50 70
8000 РЕГИОНАЛНА ДИРЕКЦИЯ ПО ГОРИТЕ - БУРГАС - инж. Венелун РАДКОВ	056 84 29 84	7000 РЕГИОНАЛНА ДИРЕКЦИЯ ПО ГОРИТЕ - РУСЕ - инж. Севдалина ДИМИТРОВА	082 82 17 06
9000 РЕГИОНАЛНА ДИРЕКЦИЯ ПО ГОРИТЕ - ВАРНА - инж. Тодор ГИЧЕВ	052 69 29 30	8800 РЕГИОНАЛНА ДИРЕКЦИЯ ПО ГОРИТЕ - СЛИВЕН - инж. Георги РУСЕВ	044 62 29 45
5000 РЕГИОНАЛНА ДИРЕКЦИЯ ПО ГОРИТЕ - БЕЛИКО ТЪРНОВО - инж. Николай НИКОЛОВ	062 62 00 59	4700 РЕГИОНАЛНА ДИРЕКЦИЯ ПО ГОРИТЕ - СМОЛЯН - инж. Венцислав ФУРЛАНСКИ	0301 6 75 37
6600 РЕГИОНАЛНА ДИРЕКЦИЯ ПО ГОРИТЕ - КЪРДЖАЛИ - инж. Юсеун ЕФЕНДИЕВ	0361 6 58 30	1000 РЕГИОНАЛНА ДИРЕКЦИЯ ПО ГОРИТЕ - СОФИЯ - инж. Мартин ИВАНОВ	02 987 00 52
2500 РЕГИОНАЛНА ДИРЕКЦИЯ ПО ГОРИТЕ - КЮСТЕНДИЛ - инж. Здравчо ТОДОРОВ	078 55 05 10	6000 РЕГИОНАЛНА ДИРЕКЦИЯ ПО ГОРИТЕ - СТАРА ЗАГОРА - инж. Петър ЗАЯКОВ	042 63 97 37
5500 РЕГИОНАЛНА ДИРЕКЦИЯ ПО ГОРИТЕ - ЛОВЕЧ - инж. Павли БОГДАНСКИ	068 60 38 23	9700 РЕГИОНАЛНА ДИРЕКЦИЯ ПО ГОРИТЕ - ШУМЕН - инж. Емил ГЕЛОВ	054 80 07 03

ДРУГИ ПОДЕЛЕНИЯ КЪМ ИЗПЪЛНИТЕЛНАТА АГЕНЦИЯ ПО ГОРИТЕ

1528 Горска семейнопролазна станция - София - инж. Свилена БОЖИНОВА	02 973 11 80	9000 ДПП „Златни пясъци“ - Варна - инж. Юлия ТУМБАРКОВА	052 35 55 61
4017 ГСС - Пловдив - инж. Йорданка АНГЪЧЕВА	032 62 84 67	5930 ДПП „Персина“ - Белев - инж. Стела БОЖИНОВА	0658 3 26 86
1303 Лесозащитна станция - София - гоч. 9-р Янчо НАЙДЕНОВ	02 988 53 01	2630 ДПП „Рилски манастир“ - гр. Рила - инж. Димитър ГРИГОРОВ	07054 22 93
4017 ЛЗС - Пловдив - инж. Пенчо ДЕРМЕНДЖИЕВ	032 63 15 53	7000 ДПП „Русенски Лом“ - Русе - инж. Цонка ХРИСТОВА	082 87 23 97
9020 ЛЗС - Варна - инж. Мария КИРИЛОВА	052 51 06 80	8800 ДПП „Сините камъни“ - Сливен - инж. Ирина ПЕТРОВА	044 66 29 61
5300 Дирекция на Природен парк „Българка“ - Габрово - инж. Цвекан МАРКОВ	066 80 88 57	8162 ДПП „Странджа“ - Малко Търново - инж. Димо ДИМОВ	05952 35 91
2880 ДПП „Беласица“ - с. Коларово - инж. Добриел РАДЕВ	07423 20 03	9700 ДПП „Шуменско плато“ - Шумен - инж. Сашко КУНЕВ	054 80 07 65
1303 ДПП „Витоша“ - София - ланд. арх. Снежана ПЕТРОВА	02 988 58 41	1303 Редакция на списание „Гора“ - София - инж. Борис ГОСПОДИНОВ	02 988 86 42
3000 ДПП „Врачански Балкан“ - Враца - инж. Николай НЕНЧЕВ	092 66 58 49		

ДЪРЖАВНИ ГОРСКИ ПРЕДПРИЯТИЯ

ЮГОЗАПАДНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ - Благоевград - инж. Дамян ДАМЯНОВ	073 88 42 03	18. 5600 ТП ДПС - Троян - инж. Милко СТАНЧЕВ	0670 6 04 27
1. 2780 ТП ДПС - Белица - инж. Иван БОГДАНОВ	07444 23 16	19. 5620 ТП ДПС - Черни Осъм - инж. Красимир ЦАНИН	0670 6 04 04
2. 4470 ТП ДПС - Белоово - инж. Христо ДЕЛИН	03581 38 21	20. 3460 ТП ДПС - Чирбоци - инж. Красимир ВЪЛКОВ	09554 21 97
3. 2700 ТП ДПС - Благоевград - инж. Калин ЗАПЕВ	073 88 42 05	21. 3950 ТП ДПС „Муджур“ - с. Чупрене - инж. Цвекан МИХАЙЛОВ	0932 7 24 30
4. 2360 ТП ДПС - Брезник - инж. Петър САВЕВ	07751 30 51	22. 2140 ТП ДАС „Витиня“ - м. Витиня - инж. Тодко ПЕТКОВ	0723 9 87 45
5. 2900 ТП ДПС - гр. Гоце Делчев - инж. Васко МУТАФИЧЕВ	0751 6 05 86	23. 5641 ТП ДАС „Русалка“ - Априлици - инж. Валентин ШИПКОВЕНСКИ	06958 23 12
6. 2960 ТП ДПС - Гърмен - инж. Марко ЗАПРЕВ	07523 20 22		

7. 2777 ТП ДГС - Добринище - инж. Благой КИШЕВ	07447 23 74
8. 2600 ТП ДГС - Дулица - инж. Атанас ДИМАНКОВ	0701 5 13 80
9. 2782 ТП ДГС - Еленица - инж. Иван ДИВИЗИЕВ	0889 271 508
10. 2100 ТП ДГС - гр. Елин Пелин - инж. Румяна ДИМИТРОВА	0725 6 60 01
11. 2180 ТП ДГС - Етрополе - инж. Иван ИВАНОВ	0720 6 23 50
12. 2440 ТП ДГС - Земен - инж. Пламен МИШЕВ	07741 23 18
13. 2050 ТП ДГС - Ихтиман - инж. Антон КОДЛОВ	0724 8 25 46
14. 2830 ТП ДГС - Катуница - инж. Симеон ЕФРЕМОВ	07438 21 17
15. 2041 ТП ДГС - Костенец - инж. Йорданка КАРАМИШОВА	07144 50 57
16. 2840 ТП ДГС - Кресна - инж. Димитър ТЕРЗИЕВ	07433 22 63
17. 2772 ТП ДГС - Места - инж. Иван ГЕРИН	074409 265
18. 2595 ТП ДГС - Невестино - инж. Милчо КИРИЛОВ	078 55 10 14
19. 2850 ТП ДГС - Петрич - инж. Росен БАЕВ	0745 6 01 88
20. 2070 ТП ДГС - Пирдоп - инж. Николай ГАДЖАНОВ	07181 51 51
21. 2890 ТП ДГС - Първомай - инж. Стоян ДЪБАЛОВ	7427 31 47
22. 2400 ТП ДГС - Радомир - инж. Веселин ВААДОВ	0777 8 21 42
23. 2760 ТП ДГС - Разлог - инж. Здравко ЧИЛЕВ	0747 8 01 60
24. 2630 ТП ДГС - Рилски манастир - инж. Иван КОЮВ	07054 20 40
25. 5720 ТП ДГС - Рибарица - инж. Стайко ПЕТРОВ	06902 24 36
26. 2000 ТП ДГС - Самоков - инж. Александър КРОСНЕВ	0722 6 67 67
27. 2800 ТП ДГС - гр. Сангански - инж. Светла КОСТАДИНОВА	0748 3 20 37
28. 2730 ТП ДГС - Сивитли - инж. Борислав КОГУЗОВ	0748 7 21 96
29. 2200 ТП ДГС - Сливница - инж. Росен ПОПСАВОВ	0887 853 352
30. 1000 ТП ДГС - София - инж. Георги ХРИСТОСКОВ	02 987 40 09
31. 2825 ТП ДГС - Струмяни - инж. Росен ЯНЕВ	07434 30 61
32. 5700 ТП ДГС - Тетевен - инж. Драгомир ДИЧЕВ	0678 24 34
33. 2460 ТП ДГС - Трън - инж. Георги ГЕОРГИЕВ	07731 21 36
34. 2790 ТП ДГС - Якоруга - инж. Васил СТАМБЕРОВ	07442 22 27
35. 2117 ТП ДАС „Арамилец“ - с. Огняново - инж. Венцислав ГЕОРГИЕВ	02 42 10 233
36. 2347 ТП ДАС „Витошко - Студена“ - с. Кладница - инж. Гергана ВАСИЛЕВА	076 67 02 14
37. 2950 ТП ДАС „Дукан“ - с. Сатовча - инж. Пламен ПОЮКОВ	07541 21 70
38. 2000 ТП ДАС „Искър“ - Самоков - инж. Людмил ХАРИЗАНОВ	0887 596 919
39. 2500 ТП ДАС „Осогово“ - Кюстендил - инж. Бисер ДАЧЕВ	078 55 20 50

СЕВЕРОЗАПАДНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ - Враца - инж. Цветко ЦВЕТКОВ

1. 3900 ТП ДГС - Белоградчик - инж. Мая КОСТОВА	092 62 00 32
2. 3500 ТП ДГС - Верковица - инж. Йордан ЙОНЧЕВ	0936 5 40 54
3. 5672 ТП ДГС - Борима - инж. Марин БАГАРОВ	0953 8 89 90/95
4. 2140 ТП ДГС - Ботевград - инж. Иван СТЕПАНОВ	0670 6 22 98
5. 3700 ТП ДГС - Вудин - инж. Радослав НИКОЛОВ	0723 6 64 36
6. 3000 ТП ДГС - Враца - инж. Ивайло АНГЕЛОВ	094 60 09 88
7. 3474 ТП ДГС - Говеджа - инж. Милко БЛАГОЕВ	092 66 05 61
8. 2240 ТП ДГС - Годеч - инж. Антон ПОПОВ	09556 22 71/73
9. 5520 ТП ДГС - Лесоврен - инж. Пламен ПЕТРОВ	0729 2 23 91
10. 5500 ТП ДГС - Ловеч - инж. Цветелинка ПЕНЧЕВА	06920 21 25
11. 3600 ТП ДГС - Лом - инж. Геран ЛОЗАНОВ	068 60 37 92
12. 3100 ТП ДГС - Мездра - инж. Евгения ХРИСТОВА	0971 6 01 02/05
13. 3400 ТП ДГС - Монтана - инж. Петьо ИВАНОВ	0910 9 33 87
14. 5940 ТП ДГС - Никопол - инж. Атанас ПОПОВ	096 30 01 90
15. 3300 ТП ДГС - Оряхово - инж. Снежана ГАРДАНСКА	06541 27 97
16. 5800 ТП ДГС - Плевен - инж. Яни ПЕТКОВ	09171 24 19
17. 2260 ТП ДГС - Своге - инж. Стефан ПЕНКОВ	064 84 01 90
	0726 9 87 06

СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ - Габрово - инж. Иван НЕДКОВ

1. 5000 ТП ДГС „Болярка“ - Велико Търново - инж. Йордан ВОБОНКОВ	0888 887 047
2. 5097 ТП ДГС - Буйновци - инж. Румен ХАРАЛАМОВ	062 62 05 13
3. 7100 ТП ДГС - Бяла - инж. Борислав ДИМОВ	06151 66 80
4. 5300 ТП ДГС - Габрово - инж. Тони ТОДОРОВА	0817 7 27 80
5. 5100 ТП ДГС - Горна Оряховица - и.г. инж. Мила СТОЯНОВА	066 808 826
6. 5070 ТП ДГС - гр. Елена - инж. Иван ДИМИТРОВ	0618 6 00 65
7. 5360 ТП ДГС - Плачковци - инж. Мирослав ИЛИЕВ	06151 62 12
8. 7200 ТП ДГС - Разград - инж. Пламен КОЛЕВ	06770 21 29
9. 5250 ТП ДГС - Свищов - инж. Антоанет АНТОНОВ	084 66 13 19
10. 5400 ТП ДГС - Севлиево - инж. Росен РАДЕВ	0631 6 02 19
11. 7300 ТП ДГС „Сеслав“ - гр. Кубрат - инж. Красимир ТОДЖАРОВ	0675 3 33 67
12. 7500 ТП ДГС - Силистра - инж. Георги МИТЕВ	0848 7 27 27
13. 7600 ТП ДГС - Туптракан - инж. Людмил УЗУНОВ	086 82 40 87
14. 7260 ТП ДАС „Воген - Ири Хисар“ - с. Острово - и.г. инж. Кирил КОЛЕВ	0866 6 03 08
15. 7012 ТП ДАС „Дунав“ - Русе - инж. Йордан САРИЛИЕВ	0889 320 925
16. 7650 ТП ДАС „Каракуз“ - Дулово - инж. Иван ГРОЙЧЕВ	082 82 02 17
17. 5462 ТП ДАС „Росица“ - м. Лъзъм - инж. Иваницка ИВАНОВА	0864 2 26 06
	0886 767 350

ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ - Сливен - инж. Пейчо ВЪРБАНОВ

1. 8500 ТП ДГС - Айтос - инж. Тодор ТОДОРОВ	044 62 29 21
2. 8000 ТП ДГС - Бургас - инж. Кирил ПЕТКОВ	0558 2 26 25
3. 6199 ТП ДГС - Гурково - инж. Иван ДОНЧЕВ	056 84 23 69
4. 8700 ТП ДГС - Елхово - инж. Станимир СОТИРОВ	04331 21 175
5. 8170 ТП ДГС - Звездец - инж. Костадин ВРЕТЕНАРОВ	0478 8 82 62
6. 6570 ТП ДГС - Ивайловград - инж. Димо КЮЧУКОВ	05959 230
7. 6100 ТП ДГС - Казанлък - инж. Тото ПЕТРОВ	03661 60 20
8. 8400 ТП ДГС - Карнобат - инж. Светлин ВОДЕВ	0431 6 47 76
9. 8283 ТП ДГС - Кости - инж. Цветомир ГЕНОВ	0559 2 21 59
10. 8970 ТП ДГС - Котел - инж. Нега АНГЕЛОВА	0886 843 613
11. 6480 ТП ДГС - Магжарово - инж. Антони ТОДОРОВ	0453 4 22 40
12. 8162 ТП ДГС - Малко Търново - инж. Илия ЯНГЪЗОВ	0884 389 956
13. 6180 ТП ДГС - Мъглич - инж. Александър ИВАНОВ	05952 30 96
14. 8900 ТП ДГС - Нова Загора - инж. Лъчезар КОЛЕВ	04321 23 16
15. 8152 ТП ДГС - Ново Паничарево - инж. Гого ГОРОВ	0457 6 20 33
16. 6500 ТП ДГС - Свиленград - инж. Михаил МИХАЙЛОВ	05504 82 18
17. 8800 ТП ДГС - Сливен - инж. Георги ХРИСТОВ	0379 7 14 76
18. 8300 ТП ДГС - Средец - инж. Димитър ЯНКОВ	044 62 27 42
19. 6000 ТП ДГС - Стара Загора - инж. Севдалина ИВАНОВА	05551 33 93
20. 8841 ТП ДГС - Стара река - инж. Димо ДИМОВ	042 62 33 34
21. 8890 ТП ДГС - Твърдица - инж. Коста АПАМАНОВ	04552 2161
22. 8980 ТП ДГС - Туча - инж. Кемал ВЕЙС	0454 22 50
23. 8600 ТП ДГС „Гунджа“ - Ямболо - инж. Николай МИШИНЕВ	04584 332
24. 6450 ТП ДГС - Харманли - инж. Стефко ЖЕЛЯЗКОВ	046 66 26 70
25. 6300 ТП ДГС - Хасково - инж. Любомир ИЛИЕВ	0882 484 080
26. 8260 ТП ДГС - Царево - инж. Мариян КОСТАДИНОВ	038 66 22 32
27. 6200 ТП ДГС - Чирпан - инж. Марьо МАРКОВ	0590 5 21 73
28. 8166 ТП ДАС „Граматиново“ - Граматиново - инж. Ганчо КОСТАДИНОВ	0416 9 30 72
29. 6151 ТП ДАС „Мазалат“ - Горно Сахране - инж. Иван ГЛУХАРЕВ	05958 22 30
	04357 22 35

30. 8230 ТП ДАС „Несебър“ - Несебър - инж. Димитър МАНДУЛЕН	0554 4 33 83	0887 563 525
31. 8290 ТП ДАС „Ропотамо“ - м. Аркутино - инж. Борислав ПЕВТКОВ	0550 3 31 97	0888 397 467
32. 6560 ТП ДАС „Тополовград“ - Тополовград - инж. Петър ПЕТРОВ	0470 5 22 10	0876 806 598
ЮЖНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ - Смолян - инж. Ботьо АРАБАДЖИЕВ		
1. 4600 ТП ДГС „Алабак“ - Велинград - инж. Иван ГЮРОВ	03095 80 03	0888 845 672
2. 6750 ТП ДГС - Ардино - инж. Емил ВОЙВОДОВ	0884 330 212	0887 637 415
3. 4230 ТП ДГС - Асеновград - инж. Слави БОГУТЕВ	0889 912 819	0885 055 661
4. 4580 ТП ДГС - Батак - инж. Георги СЕРАФИМОВ	0884 541 434	0886 858 366
5. 4824 ТП ДГС - Борино - инж. Светозар МЕЧКОВ	0885 503 131	0889 401 540
6. 4831 ТП ДГС - Доспат - инж. Верил БАЙКАЛОВ	0887 544 360	
7. 4980 ТП ДГС - Златовград - инж. Съби ДИМИТРОВ	0879 979 715	
8. 4300 ТП ДГС - Карлово - инж. Мико ПАВЛОВ	0888 545 530	
9. 6870 ТП ДГС - Кирково - инж. Илия МИНЧЕВ	0887 421 586	
10. 4341 ТП ДГС - Класура - инж. Златко КЛИЧЕВ	0889 243 193	
11. 6900 ТП ДГС - Крумовград - инж. Светослав ЧОЛАКОВ	0887 439 971	
12. 4820 ТП ДГС - Михалково - инж. Звездалин БЕКЯРОВ	0889 318 705	
13. 6800 ТП ДГС - Момчиладраг - инж. Светла СТОЯНОВА-ТЕНЕВА	0884 541 439	
14. 4400 ТП ДГС - Пазарджик - инж. Гаврил РАНГЕЛОВ	0888 618 013	
15. 4500 ТП ДГС - Панагюрище - инж. Петър ТОДОРОВ	0887 521 649	
16. 4550 ТП ДГС - Пещера - инж. Иван ГЪРКОВ	0888 617 825	
17. 4002 ТП ДГС - Пловдив - инж. Цветан ЦВЕТАНОВ	0887 520 506	
18. 4270 ТП ДГС - Первомай - инж. Русин ХРИСТОВ	0887 425 547	
19. 4640 ТП ДГС - Ракумово - инж. Славо Василев	0887 641 390	
20. 4580 ТП ДГС „Родопи“ - м. Везлика - инж. Петър МИРЧЕВ	0888 752 670	
21. 4633 ТП ДГС - Селище - инж. Велизар ЧОЛАКОВ	0889 301 012	
22. 4747 ТП ДГС - Славейно - инж. Станко ДЕЛИЯНЧЕВ	0887 002 465	
23. 4770 ТП ДГС - Смилян - инж. Тодор ВАСИЛЕВ	0888 514 368	
24. 4700 ТП ДГС - Смолян - инж. Румен КОМИТОВ	0886 743 885	
25. 4825 ТП ДГС - Триград - инж. Захарина БАКЛАРЕВА	0889 895 767	
26. 4890 ТП ДГС - Хвойна - инж. Анелия ПОЧЕКАНСКА	0887 558 837	
27. 4180 ТП ДГС - Хисар - у.г. инж. Али ЧОЛАКОВ	0887 737 174	
	0887 646 639	

Институт за гората при Българска академия на науките - централа

директор проф. г.с.н. Христо ЦАКОВ

Лесотехнически университет - централа

ректор проф. г-р Иван ИЛИЕВ

Учебно-опитно горско стопанство „Петрохан“ - с. Бързия - инж. Калин НИКОЛОВ

Учебно-опитно горско стопанство - „Георги Ст. Абрамов“ - м. Юндола - инж. Величко ДРАГАНОВ

„Агролеспроект“ ЕООД - София - инж. Румен РАЙКОВ

Съюз на лесовъдите в България - проф. г-р Иван ПАЛИГОРОВ

„Булпрофор“ - инж. Антоний СТЕФАНОВ

Научно-технически съюз по лесотехника - проф. г-р Веселин БРЕЗИН

28. 4710 ТП ДГС - Широка лъка - инж. Тодор КУШАЛЕВ	0554 4 33 83	0887 563 525
29. 4571 ТП ДАС „Борово“ - м. Вълча поляна - инж. Йордан ЙОРДАНОВ	0550 3 31 97	0888 397 467
30. 6600 ТП ДАС „Женда“ - Кърджали - инж. Николай ЯНЧЕВ	0470 5 22 10	0876 806 598
31. 4800 ТП ДАС „Извора“ - Дебин - инж. Стоян САРИЙСКИ		0888 845 672
32. 4241 ТП ДАС „Кормисов“ - Лъки - инж. Дунко ГОСПОДИНОВ		0887 637 415
33. 4142 ТП ДАС „Гракия“ - Стряма - у.г. инж. Озгя ХРИСТОВ		0885 055 661
34. 4600 ТП ДАС „Чепино“ - м. Чехълъво - у.г. г-р инж. Росен АНДРЕЕВ		0886 858 366
35. 4580 ТП ДАС „Широка поляна“ - м. Широка поляна - инж. Муса ХОДЖА		0889 401 540

СЕВЕРОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ - Шумен - инж. Веселин НИНОВ

1. 9000 ТП ДГС - Варна - инж. Николай ХЛЕБАРОВ	054 83 31 23	052 613159
2. 9850 ТП ДГС „Велики Преслав“ - инж. Янко ЙОРДАНОВ	0538 4 26 13	05391 21 06
3. 9870 ТП ДГС - Върбича - инж. Хълми АМЗА	05731 21 05	058 60 06 78
4. 9500 ТП ДГС - Генерал Тошево - инж. Йорданка НАЙДЕНОВА	0888 824 886	0605 21 54
5. 9300 ТП ДГС - гр. Добрич - инж. Цанко НИКОЛОВ		0518 4 21 70
6. 9900 ТП ДГС - Нови пазар - инж. Раду ИВАНОВ		05351 22 80
7. 7900 ТП ДГС - гр. Омуртаг - инж. Елена ВЛАДИМИРОВА-ДАРУИШ		05153 20 90
8. 9200 ТП ДГС - Провадия - инж. Живко ЖИВКОВ		0601 6 48 06
9. 9820 ТП ДГС - Смядово - инж. Петко ДРАГОЕВ		0887 741 198
10. 9170 ТП ДГС - Суворово - инж. Радостин ЖЕЛЕЗОВ		054 80 04 64
11. 7700 ТП ДГС - Търговище - инж. Васил ВАСИЛЕВ		0579 7 32 23
12. 9261 ТП ДГС - Цонево - инж. Росен РУСИНОВ		05343 21 06
13. 9700 ТП ДГС - Шумен - инж. Младен МАНЕВ		05751 22 71
14. 9600 ТП ДАС „Балчик“ - инж. Калинка ТОДОРОВА		0608 4 20 47
15. 9751 ТП ДАС „Паламара“ - с. Венец - инж. Себен БАШЛЪ		
16. 9450 ТП ДАС „Тервел“ - гр. Тервел - инж. Пвтелмин МИЛАНОВ		
17. 7800 ТП ДАС „Черни Лом“ - Попово - инж. Григор ГОГОВ		
18. 9100 ТП ДАС „Шерба“ - с. Старо Оряхово - инж. Йордан РАДОСЛАВОВ		

Федерация на синдикалните организации от горското стопанство и горнопреработващата промишленост - инж. Петър АГРАШЕВ

Национална федерация „Земеделие и горско стопанство“ към КТ „Подкрепа“ - Анелия ИВАНОВА

Асоциация на горските фирми в България - инж. Иван ПЕНКОВ

Браншова камара на горнопреработващата и мебелната промишленост - Стоян СТОЯНОВ - председател

Асоциация на преработвателите на горбесина в България - Елица НЕНЧЕВА - извъншният директор

Национално сдружение „Горобладелец“ - Красимир ДАЧЕВ

Асоциация „Общински гори“ - инж. Тихомир ТОМАНОВ

Сдружение „Частен лесовъд“ - инж. Стефан БЕРОВ

Списъкът отразява промените, настъпили до редакционното приключване на броя - 06.01.2016 г.

За забелязани пропуски и неточности съобщавайте на тел. 02 988 86 42; тел./факс 02 988 04 15 (сп. „Гора“).

С благотворителна кампания МЗХ подпомогна деца аутисти

От 10 до 18 декември продължи благотворителната кампания на Министерството на земеделието и храните под мотото „Купи жива елхичка, помогни на дете“. Целта на инициативата бе с продажбата на живи коледни дръвчета да се съберат средства за обучаване на специалисти за работа с деца аутисти. Елхите се продаваха на обособени пунктове пред сградите на държавните горски стопанства в 17 областни града (Благоевград, Бургас, Варна, Велико Търново, Враца, Габрово, Добрич, Кърджали, Кюстендил, Монтана, Пловдив, Сливен, Смолян, Стара Загора, Търговище, Шумен, Ямбол). В София пунктът бе разположен пред сградата на МЗХ.

Лица на кампанията бяха актьорите Георги Мамалев и Калин Сърменов, плувецът Петър

Министърът на земеделието и храните Десислава Танева, зам.-министърът доц. Георги Костов (в средата) с участници в благотворителната кампания за деца аутисти

Инж. Павел Павлов - горски стражар в ДЛС „Витошко-Студена“, продава елхите на пункта пред МЗХ

Лесовъдът Николай Тодоров и горският стражар Борис Борисов от ДГС - Рибарица, (от дясно наляво) при поредната доставка на елхи на пункта пред МЗХ

Стойчев, певицата Поли Генова и телевизионният водещ Деян Славчев - Део, които подкрепиха благородната кауза.

В рамките на инициативата бяха продадени 3000 живи елхи, произведени от държавните предприятия, които ги доставяха ежедневно. Повече от 1200 елхички бяха закупени от граждани, а останалите - от фирми и учреждения. Четири търговски дружества от системата на МЗХ също се включиха в подкрепа на каузата. Цените варираха от 20 до 30 лв. според големината на дръвчето, а по 5 лв. от всяка продажба бяха дарени на Сдружението „Аутизъм

днес“. Общата събрана сума, подпомогнала благотворителната кауза, е 35 000 лева.

През март коледните дръвчета ще могат да се засадят на открито. В края на миналата година изпълнителният директор на ИАГ инж. Тони Кръстев представи контролните пластини за елхите за 2015 г., които са задължителни само за отсечените дръвчета. За посадените елхи няма задължително изискване за пластини, тъй като те са по-трудни за нерегламентирано превозване, но за нередности и при тях следиха горските инспектори при контролните проверки. **Т**

Непозитирана красота

Нали знаете - журналисти от сп. „Гора“ пътуват навсякъде. И да кажем тези думи - „непозитирана красота“, беше малко неочаквано и за нас. Но се случи. В Природния парк „Русенски Лом“. Да бяхме снели с дрон каньоновидния пролом на река Русенски Лом, може би бихме могли да минем с по-малко думи, за да опишем този уникален природен свят. Но сме щастливи, че тръгнахме да намерим думите за Поломието по Поломието, разчитайки на инж. Милко Белберов и на собствените си крака, очи и душевност. Бе краят на есента, когато се потопихме в тишината на природата, която пазеше спомена за исихазма, който изповядват монасите, населявали скалните обители през XII век. Тя, природата, вече бе раздала своите най-яркоцветни дарове на хората. Но все пак видяхме драката (видът, на който паркът е най-северната граница на разпространение), голата копривка, червеното усойниче и синята чубрица, скалната зърника. Видяхме Червен, скалната църква „Света Богородица“. Но най-силно усетихме духа на сегашните стопани на Парка, готови да съхранят всичко това.

Към на запазената и обогатена природа

Никой не тръгва към брега на Дунав и Русе с мисълта, че отива на планина. Но Русенски Лом - последният от десните притоци на Дунав, опровергава тази нагласа. Реката е пороботила за това милиони години, за да издигне високите скални отвеси над водите си, които величествено се открояват като планина. Тези отвеси са високи на места над 100 м, пълни са с пещери и ниши - пчухъркът на пейзажа, а меандрите на реката, особено гледани отвисоко, са изкусно нашитите гайтани по зелената греха на долината.

Русенски Лом и нейните притоци - Черни, Мали и Бели Лом, са част от Природния парк „Русенски Лом“, който заема 3408 ха, а статутът му на защитена територия е от 1970 година. В наше време са обявени защитени зони с едно име „Ломовете“ - за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и за опазване на дивите птици, които са включени в Националната екологична мрежа от защитени зони. Ломовете са част и от европейската мрежа за строга защита на местообитания.

Като всеки от нашите природни паркове „Русенски Лом“ притежава триединството, за което е създаден да опазва - природни красоти, исторически ценности и биологични съобщества.

Природните паркове са създадени да съхранят природната среда в колкото се може по-голямо първично състояние. Но мисията на парковете е да обогатяват естеството на това състояние и да го разкрият пред посетителите, без да разрушават изградената от природата къща.

„Къщата“ на „Русенски Лом“ е прекрасна. Флората наброява над 1000 вида (23 % от българската флора), сред тях 30 бал-

кански и един български ендемити, 10 вида от които са включени в „Червената книга на България“, а 2 - в Европейския списък на редките, застрашените и ендемичните растения. От 90-те вида бозайници в България в Поломието са установени 70 и още 225 вида гръбначни животни, Ломовете са обитавани от 25 вида риби, 9 вида земноводни, като 5 от тях са защитени, влечугите са 25 вида, половината защитени. Ломовете са обявени за Орнитологично важно място, тъй като то е обитавано от 192 вида птици, от които 124 гнездят тук, а 172 са защитени.

Много е красива емблемата на парка със силуета на „птичия цар“ от Ломовете - черен щъркел.

Обогатяването се съдържа в амбициозната програма за превръщането на парка в център за развитие на туризма, изследвания, обучение и анализ на биоразнообразието. От август 2012 г. до септември 2015 г. Ди-

Колективът на ДПП „Русенски Лом“ (от ляво надясно): Татяна Алахварджиева - ст. специалист - счетоводител, инж. Милко Белберов - ст. специалист - горски инспектор, Емилия Петкова - гл. експерт по изпълнение на Плана за управление, проекти и програми, инж. Цонка Христова - директор, инж. Соня Меченска - ст. специалист „Връзки с обществеността и образователни програми“, и Георги Георгиев - гл. експерт „Биоразнообразие и консервация на биоразнообразието“

Скалните обители на исихасти

рекцията на природния парк изпълняваше проекта „Дейности по устойчиво управление на ПП „Русенски Лом“ по ОПОС. Много трудно бихме побрали в няколко изречения резултатите от дейностите по опазване на видовете и местообитанията на парковата територия, но все пак ще се опитаме да ги обобщим с инж. Цонка Христова - директор на ДПП „Русенски Лом“.

За опазване на птиците на територията на парка се извършва постоянен мониторинг, черен щъркел се проследява по сателитен предавател, поставен на птиците, на хищните птици са поставени гнезда, а на пойните - къвички. Проучено е състоянието на добруджански хомяк, мисевиден сънливец, лалугер и степна мишка, като за поддържане на местообитанията на тези видове през 2013 г. се извърши косене на ливади. След като бе направено проучване на инвазивните за парка видове, бе извършена цялостната подмяна на акациевата култура (след изсичането ѝ) и залесяването на 35 дка с местни дървесни видове. Възстановени и направени са новите маршрути в парка, изградени са заслони, места за отгих, поставена е знаково-информационната система. Реката Черни Лом е почистена за развитие на кану маршрут. От 2013 г. работи Природозащитен комплекс „Ломове“ край с. Нисово и до него е изграден Център за изследване, обучение, симулация и анализ на биоразнообразието в Парка (от който никак не ни се тръгваше!). Изградени и открити са основните информационни центрове в селата Писанец, Щръклево, Иваново, Кошов, Сваленик и Червен. Уникална марка на ПП „Русенски Лом“ са симпозиумите за съвременното изкуство „Ломея“, в които участват творци от различни страни. ДПП проведе няколко обучения - на водачи за кану маршрути, на орнитолози, на ботаници, на екскурзоводи в парка. Поставени са основите за актуализиране на Плана за управление на парка с изготвяне на заданието за него.

Познанието за посетителите

В природен парк наистина можеш да ходиш само за удоволствие. Но за съвременния посетител това е малко. Той иска познание за природните красоти и историческите обекти. Пита се и дали ще му е забавно. И в ДПП „Русенски Лом“ не се бавят с отговора. По достъпен начин отварят своята съкровищница с блестя-

Фрагменти от скалната църква „Св. Богородица“

щокрасиви и запазени природни и културни богатства. Можете да ги видите, като си предоставите удоволствие да практикувате вело-, пеший и кану туризъм, скално катерене и кану.

Стъпниш ли на територията на парка, веднага ще разбереш предимството да си му гост, очакван гост. По какво? По табелите и насочващите стрелки. Обозначени са основните маршрути в ПП „Русенски Лом“ - „Вековен бряст“, „Денгариум“, Грамовец, Виаферата на Малък Нисовски манастир и Ивановските скални църкви. Информационни табели видяхме и в граничните с Парка населени места, в които има и малки информационни центрове, всеки с различен дизайн, които се поддържат съвместно с кметствата.

Пътят, който хванахме от с. Нисово за Природозащитния комплекс „Ломове“, също не ни разочарова - ДПП го ремонтира наскоро. Но пък комплексът направо ни очарова. Той се състои от две сгради - Посетителския център и Център за изследване, обучение, симулация и анализ на биоразнообразието в парка (ЦИОСА). Смятаме, че скоро тази абревиатура ще е позната за всички.

Първата сграда - с невероятен екодизайн, естествено вписващ се в околната природа, е пусната в действие през 2013 г., а втората - в края на 2015 година. Някога отделно ще ви разведем из този комплекс, защото за него две изречения не са достатъчни.

Новоизграденият ЦИОСА

Историята зове

ПП „Русенски Лом“ къта в недрата си огромно културно-историческо богатство. Само описанието им отнема страници, а обхождането - седмици. Но ще сте благословени като нас, ако поне веднъж в живота си

видите неолитното и халколитното селище край с. Червен, античните светилища в пещерата „Водната“ до с. Табачка и в м. Смесите, раннобългарските некрополи около с. Красен и гр. Вятково. Скалните манастири „Св. архангел Михаил“ край с. Иваново и „Св. Димитър Басарбовски“ край с. Басарбово, както и средновековният български град Червен са уникални. Комплексът от храмовете на скалния манастир „Св. арх. Михаил“ е сред върховните достижения на българската и балканската живопис през XII-XIV в. и е включен в Списъка за световното и културно наследство на ЮНЕСКО. През тези векове скалният манастир е духовно и книжовно средище. Стенописите са запазени и днес в 6 църкви и параклиси, а църквата „Св. Богородица“ е най-яркият пример на зографското майсторство на Търновската художествена школа.

Особени и различни са чувствата, когато гледаш Червен отдалеч - невероятното му градоустройство и дебелокаменните стени са сякаш в 3D изображение. А вътре, по „улиците“ му, искаш да доловиш диханието на някогашните му жители, да чуеш камбаната, тропота на копита. Непременно трябва да видиш и поне един жертвеник, наричан шаранташ.

Творецът „Ломеята“

С носталгия някои от нас си спомняме за някогашните „Ломеи“. Радващото е, че и днешните вече мо-

Средновековният град Червен

гат да се равняват на тях. Много накопал ентузиазъм възстанови тези автентични симпозиуми на съвременното изкуство с международно участие, които Дирекцията на парка провежда вече 16 години. Това са празниците на духа и единение с природата, а творбите на художниците, идващи тук от цял свят, продължават да живеят дълго - години, след десетдневните им срещи с магията на Парка. Предполагаме, че трайността на изживените по време на празника емоции е още по-дълга. Духът винаги е по-дълготрайна материя. А в съчетание с природата - на практика е вечен.

Светлана БЪНЗАРОВА
Снимки Йордан ДАМЯНОВ

Wood-Mizer
from forest to final form

Мощен и високопроизводителен хоризонтален банциг

- Стационарен или мобилен банциг
- Основен двигател: електрически 18,5kW или дизелов 42hp
- Хидравлично манипулиране на трупите
- Механизирано задвижване на главата
- Компютър Accuset или Setworks
- Хидравлично опъване на лентата
- Комбинирани лентоводители ролка/плочка
- Система за принудително смазване на лентата LubeMizer

LT70

SAWMILL SERIES

Екотехпродукт ООД
 София 1186, ул. Стар Лозенски път 38
 office@ecotechproduct.com
 тел/факс: 02/979 17 10
 тел.: 02/462 70 35
 тел: 089 913 31 10

www.wood-mizer.bg

Ученици показаха съпричастност към проблемите на природата

На 9 декември в салон „Мати“ (Малкото НДК) фондация „ЕкоОбщност“ връчи наградите си в регионалния младежки конкурс „Природата говори“. Участие в него взеха над 120 творби от възпитаници на училища в 11 общини в Западна България - Враца, Мездра, Берковица, Чипровци, Монтана, Вършец, Трън, Брезник, Годеч, Сливница, Кюстендил. Съревнованието протече в четири категории - „Рисунка“, „Фотография“, „Фоторазказ“, „Есе, разказ“ и „Приложно изкуство“. В тях отличени бяха 17 талантили ученици, ангажирани с проблемите на природата. Галина Лазарова на 17 г. от Монтана спечели приза за рисунка, връстничката ѝ Марина Горанова от Вършец - за фотография. Първо място в категорията „Есе, разказ“ бе връчено на Божидара Начева на 16 г. от Кюстендил, а в „Приложно изкуство“ победители станаха Владимир Хрис-

Всички отличени участници в конкурса

това и Симона Колева на 15 г. от Враца. Целта на конкурса е да покаже въздействието на човешката дейност върху природата и нейната ответна реакция. Той е част от проекта „Съвместни действия за повишаване на осведомеността и активиране на местни власти и общности за реагиране и адаптация към климатичните промени“, изпълняван от фондация „ЕкоОбщност“ и финан-

сиран по Програмата за подкрепа на неправителствените организации в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Проектът се стреми да привлече вниманието на обществеността към резултатите от промените в климата и свързаните с това бедствия, които в последните години не подминават и България. **Т**

Юбилей

12 ветерани отбелязаха своите юбилеи

На 16 декември в сградата на Федерацията на научно-техническите съюзи в София Сдружението на ветераните от горското стопанство и горската промишленост поздрави юбилярите си за 2015 година. Присъстваха директорът на дирекция „Гори и лесовъдски дейности“ към Изпълнителната агенция по горите д-р инж. Ценко Ценов, директорът на Института за гората към БАН проф. Христо Цаков и директорът на Дирекцията на Природен парк „Витоша“ ланд. арх. Снежана Петрова, които поднесоха приветствени слова. Кръгли годишнини през миналата година навършиха 12 души, като на събранието присъстваха 8 от тях (снимката). Юбилейни годишнини през 2015 г. имаха още инж. Илия Бонев - 95 г., проф. Иван Раев - 80 г., доц. Христо Стойков - 75 г., проф. Димитър Коларов - 75 години. **Т**

На снимката от ляво надясно: (първи ред) проф. Георги Антонов - 85 г., проф. Христо Шехтов - 80 г., проф. Христофор Виделов - 75 г., проф. Панайот Панайотов - 70 г., инж. Васил Тодоров - 75 г.; (втори ред) инж. Слави Хорозов - 85 г., проф. д-р Георги Цанков - 85 г., чл.-кор. Пламен Мирчев - 65 години.

Механична устойчивост на млади букови насаждения във фазата на интензивното самоизреждане

Инж. Младен БОГДАНСКИ - Лесотехнически университет

Един от факторите, които най-силно влияят върху механичната стабилност, е видът и интензивността на прорежданията. Според Костов, Г. (2009) най-застрашени са дърветата в буковите насаждения във фаза на самоизреждане. Това е фазата, в която на типичните букови месторастения букът показва, че няма реална конкуренция при заемане (завладяване, окупиране) първоначално на долния, а после и на горния дървесен етаж. Обикновено това се случва за период от 20 до 50 и повече години, в зависимост от конкретните тип гора и история на насаждението. Като индикатор за механична стабилност на дървета в гората най-често се ползва коефициентът на механична устойчивост H/D , където H е височината на дървото в метри, а D е диаметърът на гръдна височина в сантиметри. Според Г. Костов и В. Стипцов (2004) дърветата в насажденията са устойчиви по стойност на коефициента H/D под 0.9. В таблицата са представени данни на насажденията по подпояси, възраст и коефициента на механичната им устойчивост.

Отношението височина към диаметър е широкоизвестно в горско-стопанската практика и се споменава в почти всички учебници по лесовъдство (Метанова, К., Борисов, М. (2004), Стојановић, Л. и Крстић, М. (2000)). Колективната стабилност е сумарна от всички дървета, растящи в голяма гъстота, които могат да издържат до известна сила на вятъра. Короните им се удрят една в друга и така те преодоляват енергията на вятъра. Последното е валидно за периода от време, в който тези дървета притежават съответната гъвкавост (стадий „върлиняк“ по Даков, М. и др.1988). Механичната стабилност на неотгледаните насаждения с възраст 40-60 г. е много ниска, което на практика увеличава риска от абiotични повреди в тях, особено от изложените данни за средния и горния буков подпояс. С извеждане на прорежданията и пробирките, които са по-интензивни, ще се създадат предпоставки за нарастване на дърветата не само по височина, а и на диаметър. По този начин ще се подобри механичната им устойчивост, особено за насажденията в горния буков подпояс, които страдат повече от ветровали и снеговали.

Последствията за насаждението от по-интензивните пробирки - 35 %, са негативни. В подотдел 36 „л“ (ДГС - Рибарица) склопът е разкъсан и на места има отворени прозорци с размери 8/8 и 10/10. По-голяма част от оставащите дървета на бъдещето са наранени при сечта или по тях се наблюдават мразобойни и пукнатини по кората вследствие на прякото слънчево греене.

Отгледните сечи могат да започнат на по-късен етап с прорежданията, които са по-интензивни като ползване, също така да се създадат условия за нарастване на дърветата не само по височина, но и по дебелина. Тогава насаждението навлиза във фазата на интензивно самоизреждане. Тук е необходимо да се гарантира и тяхната механична устойчивост, като така насажденията стават по-устойчиви на ветровали и снеговали. Механичната стабилност на отделното дърво и насаждението като цяло е основен проблем на младите естествени насаждения и култури от иглолистни и широколистни дървесни видове. Недостатъчната стабилност е предпоставка за повреди от неблагоприятни абiotични фактори - силни

Таблица

Коефициент на механична устойчивост на насаждения по подпояси и изложение

Долен буков подпояс (600-800 м н.в.)				
Възраст, г.	Подотдел	Изложение	Отношение на $I_{aa} + II_{aa}$ H/D	ДГС/ДЛС
20	99 „б“	припечно	0.83	Троян
20	85 „б“	сенчесто	1.17	Троян
40	539 „л“	припечно	1.00	Троян
40	91 „з“	сенчесто	1.30	Троян
60	93 „о“	припечно	0.91	„Априлци“
60	85 „е“	сенчесто	0.91	Троян
60	42 „б“	сенчесто	1.5	Рибарица
Среден буков подпояс (800, 900-1300, 1400 м н.в.)				
Възраст, г.	Подотдел	Изложение	Отношение на $I_{aa} + II_{aa}$ H/D	ДГС/ДЛС
20	69 „с“	припечно	1.3	Троян
20	15 „м“	сенчесто	1.33	Троян
25	81 „б“	сенчесто	1.00	УОГС „Петрохан“
40	169 „г“	припечно	1.00	„Априлци“
40	85 „а“	сенчесто	1.40	Троян
40	146 „к“	сенчесто	1.14	УОГС „Петрохан“
60	37 „б“	сенчесто	0.95	Рибарица
60	70 „з“	сенчесто	0.82	Троян
Горен буков подпояс (1300, 1400-1800, 1900 мн.в.)				
Възраст, г.	Подотдел	Изложение	Отношение на $I_{aa} + II_{aa}$ H/D	ДГС/ДЛС
20	56 „и“	припечно	1.33	Рибарица
20	26 „к“	сенчесто	1.50	Троян
35	103 „г“	припечно	1.20	УОГС „Петрохан“
40	34 „в“	припечно	1.00	Рибарица
40	74 „о“	сенчесто	1.10	Троян
40	88 „п“	сенчесто	1.10	„Априлци“
60	36 „г“	припечно	1.05	Рибарица
60	88 „о“	сенчесто	0.95	Априлци
60	72 „л“	сенчесто	1.00	Троян
65	75 „г“	сенчесто	0.69	УОГС „Петрохан“

ветрове и мокри снегове.

Стопанисването на буковите гори е обект на оживена дискусия през последните десетилетия, което е отразено и в редица специали-

Отгледано насаждение в подотдел 36 „Л“ (ДГС - Рибарица) с нанесени повреди на оставащия гървостой (гървета на бъдещето)

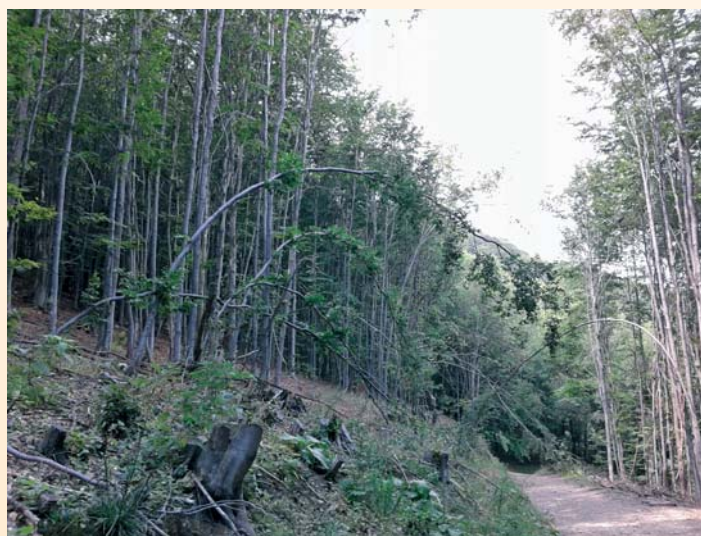
зирани списания и конференции. За това свидетелстват материалите от Проекта NAT-MAN (Nature-based management of beech in Europe) през 2001-2004 г., Международния симпозиум по бука в Техеран, Иран, през 2004 г., Международната конференция по стопанисването на буковите гори в Румъния през 2006 година. На базата на досегашния опит от прилагането на различни лесовъдски системи и резултатите от изследванията върху природната динамика на буковите гори, в съответствие с концепциите за природосъобразно, адаптивно и устойчиво стопанисване, се оформя един принципно нов подход при стопанисването на буковите гори. Той е основан на принципите на природосъобразното (nature-based) и многофункционалното стопанисване на горите. Съвременната лесовъдска наука предлага природосъобразни методи за стопанисване на буковите гори, като за целта най-благоприятни резултати дават чистите върхови прореждания и пробирки с интензивност около 25 %, за подобряване на колективната устойчивост и създаване на предпоставки за нарастване на дърветата не само на височина, а и на диаметър. Воденето на отгледна сеч в младите букови насаждения по върхов метод е лесовъдски най-издържано, защото се постигат няколко важни задачи: подобрява се растежът на най-качествените дървета; не се губят време и средства за отсичане на всички подчинени дървета, с което се поддържа и по-хетерогенна структура, а се оставя и източник на мъртва дървесина; постига се в кратки срокове задоволителна стабилност за по-голямата част от дърветата в скелета на насаждението.

Както е посочено в „Правилник за водене на отгледните сечи“ от 1951 г., за буковите гори се предвижда сечите да започват след 15-20-годишна възраст на насаждението. В. Стипцов и Г. Костов (2009 г.) подчертават, че макар да са въведени в по-късно излезлите нормативни документи, тези трудоемки дейности са провеждани твърде ограничено в буковите младияци. От получените данни се вижда, че тези дейности могат да бъдат извършени и на по-късен етап - на около 30-40-годишната възраст на насажденията, когато кулминацията на растежа по височина е намаляла и дърветата на бъдещето ясно са разграничени. При навлизане на буковия дървостой в стадия на върлиняк, устойчивостта на избраните дървета на бъдещето се повишава. Още повече, че при влизането с отгледна сеч на тази възраст ще имаме и материален добив, който е от съществена важност предвид икономическите условия в страната.

В букови насаждения - обект на проучването, отгледните грижи трябва да съчетават необходимостта от поддържане на добра селекционна структура, формиране на механична стабилност и хетерогенизиране на хомогенните дървостой, особено онези, които по-

падат в мрежата „Натура 2000“. Това може да се реализира чрез прилагане на система от отгледни сечи за трансформация на едновъзрастните масиви букови гори в разновъзрастни още през периода на пробирките. Отварянето на малки прозорци с цел създаване на предпоставка за възобновяване от спътниците на бука, които на 50-60-годишна възраст вече семеносят, или на местата се е появил буков подраст. Подобно твърдение споделя и Spiecker и др. (2004, по Nat-man), който споменава, че е необходимо да се поддържат смесени насаждения с по-светлолюбивите спътници на бука - планински ясен и явор, за което във възобновителните участъци трябва да се полагат отгледни грижи за условията на Шварцвалд (Германия).

От друга страна, при извеждане на отгледните сечи е необходимо да се работи около дърветата на бъдещето, които системно се освобождават в периода на растеж, като по този начин се позволява на тези дървета да се развиват с добре оформени корони и стъбла. При всички случаи този подход стимулира нарастването на диаметър и производство на най-висококачествена дървесина за относително кратък период. Подобно твърдение имат Wilhelm, Letter & Eder (1999) за горите в Арманд. Лесовъдската практика в България в това отношение има достатъчно практически опит, но за съжаление все

Нарушена колективна устойчивост от антропогенни фактори в подотдел 72 „Л“ (ДГС - Троян), горен буков подпояс (1300-1600 м н.в.), НП „Централен Балкан“

още експериментален подход. Десетилетия наред в буковите гори се практикува, а в редица региони на страната - продължава, низово отглеждане на букови младияци. Въпреки че в нормативната уредба за стопанисването на буковите гори още през 1968 г. се препоръчва да се спре низовият метод на отглеждане и да се отглеждат буковите младияци по върховия и комбинирания метод с върхов уклон, трябва да се подчертае, че недостатъчно подготвени лесовъди продължават да маркират насажденията и да „изваждат това, което и без това ще отпадне с времето“. Такъв подход трябва да се ограничи до минимум, като се приведат достатъчно примери за вредата от този начин на отглеждане. На първо място, това е премахването на защитата на качествените стъбла от т.нар. шуба, която не позволява повреждане на качествените дървета чрез опърляне на кората, покриване на стъблата с водни леторасли и нисък икономически ефект от отглеждането.

Проучванията на младите букови насаждения в Централна Стара планина, където се намират най-производителните букови гори, дава основание да се направят мотивирани предложения за стопанисването им в тази възраст на развитието.

Проф. д.с.н. Иван РАЕВ на 80 години

Проф. Иван Раев е учен с изключителен принос към горската хидрология и екология.

Роден е на 4 декември 1935 г. в Созопол. През 1959 г. завършва Висшия лесотехнически институт (сега Лесотехнически университет), специалност „Инженер по горско стопанство“.

Научната си кариера започва през 1970 г. в Института за гората при БАН. От 1981 г. е доцент (ст.н.с. II ст.), а от 1991 г. - професор (ст.н.с. I ст.) по горска екология. През 1974 г. защитава дисертация „Влияние на склопеността на смърчовите насаждения върху повърхностния воден отток по северните склонове на Рила планина“. Придобива научната степен „доктор на селскостопанските науки“ през 1990 г. с дисертацията „Изследвания върху хидрологичната роля на иглолистните горски екосистеми в България“.

През 1991-1992 г. е председател на Комитета по горите към Министерски съвет. През периода 1995-2003 г. е директор на Института за гората при БАН. Ръководи секция „Горска екология“ в ИГ от 1986 до 2001 г. и от 2003 до 2006 година.

Проф. Раев има богата научна продукция - 192 публикации, включително 10 монографии, от които 4 в чужбина, 165 научни статии, от които 44 в чужбина и 17 научнопопулярни статии. Има около 700 цитирания. Ръководител е на над 35 научни проекта. Има 21 внедрявания в практиката.

Някои от по-важните разработки на проф. Раев са: „Хидрологична роля на горските екосистеми“ („Земиздат“, 1988 г.); „Национален план за действие по изменение на климата - Сектор Горско и селско стопанство“ (МОСВ, 2000 г.); „Засушаването в България - съвременен аналог за климатични промени. Природни, икономически и социални измерения на засушаването 1982-1994 г.“ (БАН, 2003 г.); „Девствени гори в България“ („ГЕА-2000“, 2006 г.); „Програма от мерки за адаптиране на горите в Република България и смекчаване на негативното влияние на климатичните промени върху тях“ (FUTUREforest, EU, ИАГ-МЗХ, 2011 г.); „Assessment of drought related climate change impacts on forests in Bulgaria“

(„Silva Balcanica“, 2015 г.). Преподава „Горска метеорология“ и „Общо лесовъдство“ в ЛТУ, гост-лектор е в много университети в Европа и САЩ, научен рецензент у нас и в чужбина. Има специализация в Чехословакия. Награждаван е многократно за научни постижения - „Златен медал за научни приноси“ от Университета по лесовъдство, Зволен, Словакия, грамоти от Централния съвет на НТС, от Съюза на научните работници в България и други. Проф. Раев е избран за член на Об-

щото събрание на БАН, Специализирани научни съвети - по лесотехнически науки и по ботаника и микология при ВАК, член на научни съвети. Член на редколегиата на сп. „Наука за гората“, „Българска енциклопедия“, сп. „Folia Oecologica“ (Зволен, Словакия), член на редакционни съвети и на експертни комисии за избор на директори в БАН. Основател е на списание „Silva Balcanica“, което оглавява като главен редактор, а понастоящем е почетен председател на редакционната колегия.

Дълги години проф. Раев представлява България и е национален координатор в Техническият комитет на научната програма COST за горите и горските продукти към Европейския съюз, член на Управляващия комитет на COST Action 25 и 27. Бил е председател на Националния комитет на България за IUFRO. Член е на Европейския институт за горите (Финландия). Председател е на Global Water Partnership - България. Член е на съюзи и дружества - Съюз на българските лесовъди, Съюз на учените в България.

Проф. Раев има значителни приноси в горската хидрология и екология, свързани с определяне на водния баланс на основни горскодървесни видове и неговата обусловеност от климатичните промени; моделиране на връзката между климатичните елементи и водния баланс на горите; дефиниране на класа на водоохраност на горите от бял бор и смърч; определяне и картиране на девствените гори в България. Значителни са неговите научни приноси при установяване на уязвимостта на горската растителност през периода на засушаването 1982-1994 г., за разработване на програмата от мерки за адаптация на българските гори към очакваните климатични промени, за определяне и картиране на уязвимите на климатичните въздействия зони за горите у нас и прогнозиране на очакваните въздействия на климата върху тях за периода до 2050-2070 година.

Проф. д.с.н. Иван Ц. МАРИНОВ

Информация

Двустранно сътрудничество В полза на горите

На 9 декември в София се състоя работна среща между експерти от Изпълнителната агенция по горите и Държавната агенция за горски ресурси на Република Украйна за полагане на основите на бъдещо сътрудничество.

В срещата взеха участие ръководството на ИАГ, директори на дирекции и експерти от ведомството.

Представителите на Украйна посетиха София, за да обменят опит за реформиране на институционалните структури в укра-

инския горски сектор.

Изпълнителният директор на ИАГ инж. Тони Кръстев отбеляза, че реформата в горския отрасъл в България е непрекъснат процес, започнал през 1991 година. Успешното провеждане на такава реформа може да бъде извършено само ако тя е съобразена със съществуващия национален опит и традициите при стопанисване и опазване на горите, подчерта той.

Д-р инж. Деница Пандева - директор на дирекция „Проекти и международни дейно-

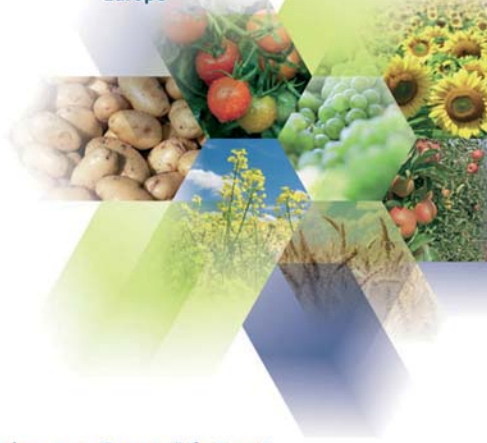
сти“ в ИАГ, запозна присъстващите с правителствената политика в горския сектор на България и стратегическите документи, които са разработени за настоящия програмен период.

По време на обмяната на опит бяха представени функциите, структурата и развитието на българския горски сектор и горскостопанската индустрия. Бяха обсъдени и възможностите за ползотворно сътрудничество за опазването на горите между двете страни. **Т**

Ариста ЛайфСайънс България

Ви поздравява с настъпващите Коледни и
Новогодишни празници!

С пожелание за здраве, благополучие,
лични и професионални успехи!

1124 София, ж.к. „Яворов“, бл.2, ап5
Тел: 02 943 4761; Факс: 02 944 15 29

www.arystalifescience.bg

Пожелава на клиентите си
безаварийно пътуване
през Новата година!

РУБИН Сервизът за вашето
MITSUBISHI

БОГАТА СКЛАДОВА НАЛИЧНОСТ

ЕТ „РУБИН - НИКОЛАЙ ФИЛИПОВ“

Офис и сервиз: София, кв. „Орландовци“,

бул. „Първа българска армия“ № 13

тел.: 02/ 931 31 84; факс: 832 21 13

GSM: 0888 544 628

e-mail: rubin@mail.bg

ЕКОТЕХПРОДУКТ

Честитта Нова 2016 година!
Бъдете здрави, щастливи и
обилни!
Нравете света по-добър!

Благодарим Ви за доверието и
подкрепата!

23 години

КАЧЕСТВЕНИ ПРОДУКТИ И УСЛУГИ

НА ВСИЧКИ НАШИ
КЛИЕНТИ И ПРИЯТЕЛИ

ЩАСТЛИВА
и ПОЛЗОТВОРНА
НОВАТА 2016 ГОДИНА!

eco & forest consult. company
пролес **proles**
инженеринг ООД engineering Ltd.

www.proles.bg, www.pu-pirin.com, www.pu-vitosha.com

e-mail: info@proles.bg, sales@proles.bg,

office.pupirin@gmail.com, office.puvitosha@gmail.com

Бъди по-добър!

СУШИЛНИ ЗА
• ТАЛАШ • ТРИЦИ • ЧИПС

WWW.KLIMATET.COM

☎ 0898/ 61 45 81

Нагка КРОТЕВА - собственик на къща за гости

Нагка Кротева, която всички наричат Дешка, развива селски туризъм в с. Горно Драглище. Селото е разположено на 13 км от Разлог и на 10 от Банско, в подножието на три планини. Обвито е в прегръдката на Южна Рила, връх Тодорка в Пирин и на „един поглед“ разстояние от Родопите. Именно в това красиво село се срещнахме с Дешка.

Тя е родена е на 25 юни 1962 г. в с. Горно Драглище. Завършва Техникум по лека промишленост в Петрич.

Дешка е гостоприемна домакиня с предприемачески усет и подход към клиентите на нейната къща за гости. Тя получи приза за 2014 г. в категория „Кулинария“ на Годишните награди на националната инициатива „Пазител на традициите“, организирана от Асоциация за развитие на изкуствата и занаятите. Участник в категорията е и небезизвестният телевизионен кулинар Иван Звездев.

С типичния за банскалия диалект и с невероятно чувство за хумор Дешка разказва за своя начин да се чувства щастлива в родното си село, където посреща туристи, за да ги запознае с традициите, готви им български ястия, облича ги в шити от нея носии и ги помага в селския бит.

На благословено място сме

- Откога се занимавате със селски туризъм и как съумявате да се справите с трудностите на занаята?

- През 2006 г. журналистът Мартин Карбовски дойде да снима коледните традиции в нашия край, като питаше хуманно ли е да се колят прасета. Когато излъчи предаването, той ни направи своеобразна реклама. След него на Бъдни вечер имяхме неочакван гост - архитект, който щеше да отседне само за 2 нощувки, но остана цели 8. Моята къща тогава не беше пригодена за туризъм. Реагирах буквално за един час - оправих му стаята на децата. С него и до ден-днешен поддържаме контакти и той понякога ми праща групи туристи. Явно му е харесало.

Дотогава с мъжа ми се занимавахме само със семейния шивашки цех. Туризмът обаче се оказа примамливо нещо и след 2008 г. изоставихме шиенето и се посветихме изцяло на него. Имаше много трудности, но не им обръщах внимание. Постепенно се случиха и добри неща - награди, признания, които ме мотивираха да продължа да работя в тази сфера. Например нашата къща за гости е на-

правена по проект, който спечелихме.

Доста често казвам: „Радвам се, че съм селски човек“. Много ми харесва животът на село и искам всеки, който дойде в нашия дом, да се докосне до неповторимото усещане на селския бит. От него черпя и сили, и вдъхновение.

- Как успявате да привлечете все повече туристи във Вашата къща?

- Може би с гостоприемството си. Имам си и помощници, разбира се. Още с пристигането ви посрещат две баби банскалийки в типични носии, които сами себе си наричат „палави“. Те са аниматорки и забавляват гостите. Въвеждат ги вътре, при масата със селски манджи. Сервират ги, както се готвят, в тавите, които са ми още от свекървата. Готвя на печка на дърва, така че няма как да са ми лъскави тавите. Обличаме ви в носии, възпроизвеждаме обичаи. Гостът става част от нашия бит. При нас всичко е домашно - имам градина и от нея бера зеленчуци за трапезата. Ако нещо го нямам вкъщи, ку-

Дешка (в средата) с „палавите“ баби (от ляво надясно): Елена и Яна

пувам от други хора в селото, които произвеждат. При мен водят групи ученици за „Зелено училище“. С тях готвим заедно - даваме им да точат баница и да месят питки, правим курабии, изработваме сувенири, които те после си вземат за спомен, возим ги на каруца и децата си изкарват много добре. По друг проект, който спечелихме, пригродихме плевнята в зала, в която те се обучават по време на престоя им при нас. Там сме сложили и компютри. Учениците после водят родителите си да видят нашия селски бит. Гостите са тези, които ни дават сили да работим и ни правят щастливи. За мен всеки турист е скъп гост в моята къща. На него не трябва да се гледа като на „човека с петте лева“. Когато забравиш за парите, гарантирам на всички, че нещата в този бизнес стават. За съжаление топлото традиционно българско гостоприемство като че ли вече се губи.

- В какви други дейности участвате покрай селския туризъм?

- Член съм на „МИГ - Разлог“ - инициативната група, която се занимава със стратегията за местно развитие, разработена съгласно изискванията на Програмата за развитие на селските райони. Доста проекти спечелихме - за всеки с желание да развива дейност в района има по нещо. Член съм още на „Slow Food“ - международна организация, със седалище в италианския град Бра, опазваща храни, които са на изчезване. В нея представяме местния специалитет нафпавок. Получихме и приз за опазване на

традициите в приготвянето му.

Член съм на Българската асоциация за алтернативен туризъм и на Управителния съвет 2 мандата. Къщата ни е в категория „зелена“ - получихме сертификата за това. Само като прочетеш какво означава марката „зелена къща“, могат да ти дойдат доста идеи за собствения бизнес план за развитие.

- Разкажете за този нафпавок, който няколко пъти споменавате.

- Нафпавокът е месен продукт, подобен на банския старец. Той се прави до декември, най-късно до края на януари. Месото от прасето - рибица, бут и плешка, се суши три месеца на тавана до края на март, обръща се, за да се проветрява. Слага се в пепел и стои, докато... ти устиска сърцето да не го изядеш. Организацията „Slow Food“ го направи световноизвестен, а италианците, с които сме се срещали по изложения, го наричат „българското прошуто“. Миналата година именно с него представих България на неформална среща в Поленцо, Италия, където организацията събра 28 министри на земеделието от Европейския съюз. В Италия и в цял свят може да продаваш продукта с касов апарат и със сертификат за чистотата, само у нас не е разрешено. Би било добре и тук да въведат такива опростени изисквания и да се продава свободно.

- Според Вас препитание ли е селският туризъм?

- В селския туризъм има хляб. Управляващите обаче трябва да си отворят очите и да подпомогнат неговото развитие. Хората, работещи в тази сфера, могат да изкарват пари - няма да забогатеят, но няма и да умрат от глад. За десет години работа чак през 2014-а успях да си купя една печка на дърва и един фризер, без да тегля заем. Тогава казах на моя мъж: „Ей, има живот в това нещо!“. Сега вече сме финансово по-добре.

- Имате толкова красива гора наоколо! От позицията на пази-тел на традициите какви грижи смятате, че трябва да се полагат за природата?

- Допреди да се занимавам с туризъм, като че ли не обръщах внимание на природата. Приемах я като даденост, понеже откакто съм се родила, е наоколо. В последните години започнах да я оценявам. Последното ми пътуване беше до Париж - хубаво е да идеш да видиш, но никога не бих живяла там. Ние сме между три планини - стгшени сме в най-хубавото кътче. Много рядко някой може да се похвали с такова местоположение. Самите ни гости казват, че сме на благословено място, и не бих го сменила за никое друго. Когато бях в 7-8-и клас, ходехме да залесяваме. Не знам защо това вече не се практикува в училищата. Толкова ли не може и днес да има такива часове, които да научат децата да обичат природата и да работят, за да я има!

С госта разговаря
Мина ОГНЯНОВА

Поздравява работещите в горския сектор
с Коледните и Новогодишните празници!
Пожелаваме здраве, професионални успехи
и заедно да мислим за добруването
на Българската гора!

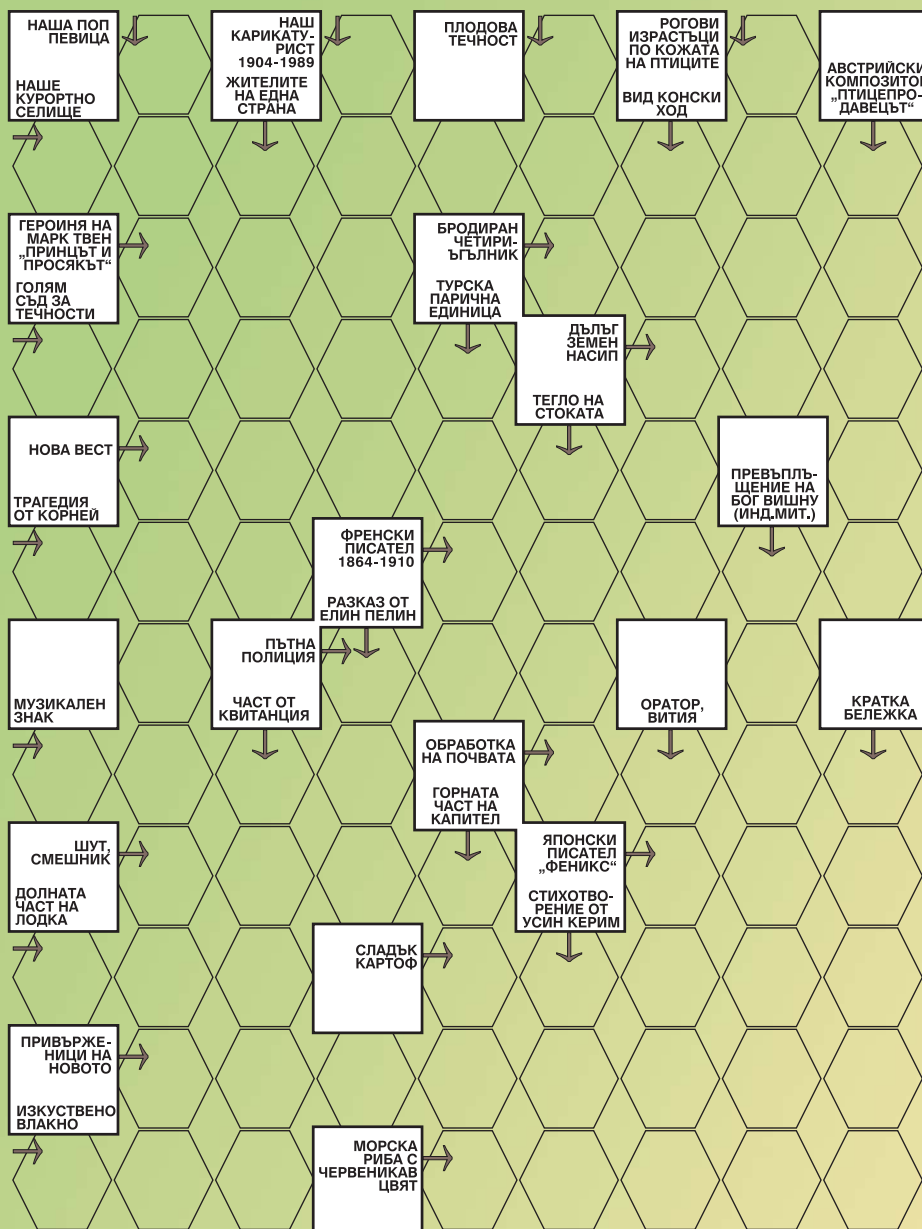
„Кастамону България“ АД —
с. Горно Сахране

Сдружение „Клуб Фортуна“

Скъпи фортунки,
честита Коледа и Нова година!
Бъдете здрави, успешни,
смели в мечтите и начинанията си,
покорявайте с красотата си,
но и с милосърдие и съпричастност!
Бъдете единни и се гордейте
с нашия клуб, който създадохме
сами преди 13 години.

Инж. Юлия Тумбаркова
Председател на Сдружение „Клуб Фортуна“

РЕЧНИК: АВАТАРА, РЕНАР

СТЕФАН КРЪСТЕВ

ОТГОВОРИ НА КРЪСТОСЛОВИЦАТА ОТ БРОЙ 10/ 2015:

ВОДОРАВНО: „Кар“, Арония, Ден, Лъв, Циан, Авер, Реч, Лил, Ри, Ир, Ясен, Кна, Бук, Кобра, Аб, Тази (Мохамед), Боил, Сурикат, Бар, ОП, Корона, Репей, Елак.

ОТВЕСНО: „Тя“, Кедър, Скобар, Северен бор, Лен, Чинари, Алое, Липи, ПП, Ра, Ас, Каан (Джеймс), Буки, АРЗ, Ро, Роналдо (Кристиано), Тире, Ниви, Бакол (Лорън), Мицели, Узана, Яир, Ракитак.

БРАНШОВО СДРУЖЕНИЕ НА ПРАКТИКУВАЩИТЕ ЛЕСОВЪДИ
И ГОРСКИ ПРЕДПРИЕМАЧИ В БЪЛГАРИЯ

БУЛПРОФОР

НА ВСИЧКИ НАШИ ЧЛЕНОВЕ И НА ЦЯЛАТА ГИЛДИЯ
ОТ ПРАКТИКУВАЩИ ЛЕСОВЪДИ И ГОРСКИ ПРЕДПРИЕМАЧИ
УПРАВИТЕЛНИЯТ СЪВЕТ НА БУЛПРОФОР ПОЖЕЛАВА МНОГО ЗДРАВЕ И БЛАГОПОЛУЧИЕ!
ЧЕСТИТА И УСПЕШНА НОВАТА 2016 ГОДИНА!

БЪДЕТЕ АКТИВНИ И ПОЗИТИВНИ,
НО И НЕПРИМИРИМИ КЪМ ЯВЛЕНИЯТА, УРОНВАЩИ НАШАТА ПРОФЕСИЯ!
СЛЕДВАЙТЕ ПО-ДОБРИТЕ ПРАКТИКИ,
ЗА ДА МОЖЕМ ВСИЧКИ ЗАЕДНО ДА СЕ РАДВАМЕ НА ПО-ДОБРО БЪДЕЩЕ!
АКТИВИРАЙТЕ ДЕЙНОСТТА СИ В БУЛПРОФОР - РЕГИСТРИРАНАТА ПО ЗАКОНА ЗА ГОРИТЕ
С РАНГ НАЦИОНАЛНА БРАНШОВА ОРГАНИЗАЦИЯ В СЕКТОР ГОРСКО СТОПАНСТВО.

Самораслящи

Приятел на стария горски бай Нено Балканджията го кани:

- Ще дойдеш ли да пијнем с Киро и Пешо на Нова година?
- Не, в нас ще съм си... освен ако не се скарам с жената.
- Постарай се - все пак е Нова година!

Съпругата на стария горски го пита:

- Нено, какво искаш от Новата година?
- Да се преструваш на глухоняма
- бързо отговаря мой.

Хвали се Нено в кръчмата:

- За Нова година моята жена ми подари секс.
- Е, няма що! На всички подарява едно и също - обаждга се възмутен глас от масата.

Звъни телефонът в къщата на бай Нено на 1 януари. Неновица вдига и след като си честити със съсегката, подхващат дълъг разговор как са посрещнали празника.

- Стана ли твоя тиквеник? - пита я по някое време приятелката.
- Не е, още спи.

Внучето на Нено Балканджията се връща от детската градина с изподрано лице. Дядо му го пита:

- Какво е станало? Да не си се сбил?
- Не, играхме хоро около елхата - отговаря кротко детето.
- И какво от това? - още повече недоумява Нено.
- Елхата е голяма, а бяхме малко деца.

Разговор вкъщи:

- Запомни, че безопасни гъби в гората няма! - поучава Нено внука си.
- А пачият крак, дядо?
- В никакъв случай! Когато търсех пачи крак, се запознах с баба ти.

Жената на Нено и съсегката си говорят:

- Моят мъж още е в кръчмата! - оплаква се Неновица.
- Срамота! Моя още преди два часа го донесоха.

Обичам България

Зимен ден в планината

Един зимен ден в планината е подарък за сетивата, който непременно трябва да си направите. Особено когато още една година неусетно се е изтърколила в напревара с делника, а дълго чаканите празници са се стопили като снежинки върху топла длан. Поемам по любим маршрут - в прегръдката на Централна Стара планина. Изходният пункт е м. Мазането, кв. Видума на сгушения в Предбалкана град Априлци, а крайната ми цел - х. „Плевен“. Пътеката се вие в прекрасните букови гори, гърветата са извисили стволи сякаш в опит да стигнат небето. А то - по-синьо не сте виждали! На малките горски полянки пряснонаваленият сняг блести на кристали и само някоя животинска диря напомня, че в гората има живот. Блестящото бяло така заслепява, че се замислям дали не виждам пейзажа повече с душата отколкото с очите си. От време на време събуждам птица, която шумно излита, и от голите клони се посипва снежец. След час и половина съм на билото, а пред мен - изумителната гледка на първенеца - връх Ботев. Минавам покрай малката хижа на Планинската спасителна служба, зад гърба си оставям ски пистите и с последни стъпки се приютявам за топъл чай в хижа, откъдето Балканът се вижда като на длан. А мисълта за върха - ще бъде с мен до лятото, когато ще съм там.

Юлия СЪБЧЕВА

Щастлива
Нова година!

 Husqvarna®

www.husqvarna.bg

ХУСКВАРНА БЪЛГАРИЯ ЕООД, София 1799, бул. "Андрей Ляпчев" 72, тел.: 02 8099443, 02 8099420

e-mail: info@husqvarna.bg